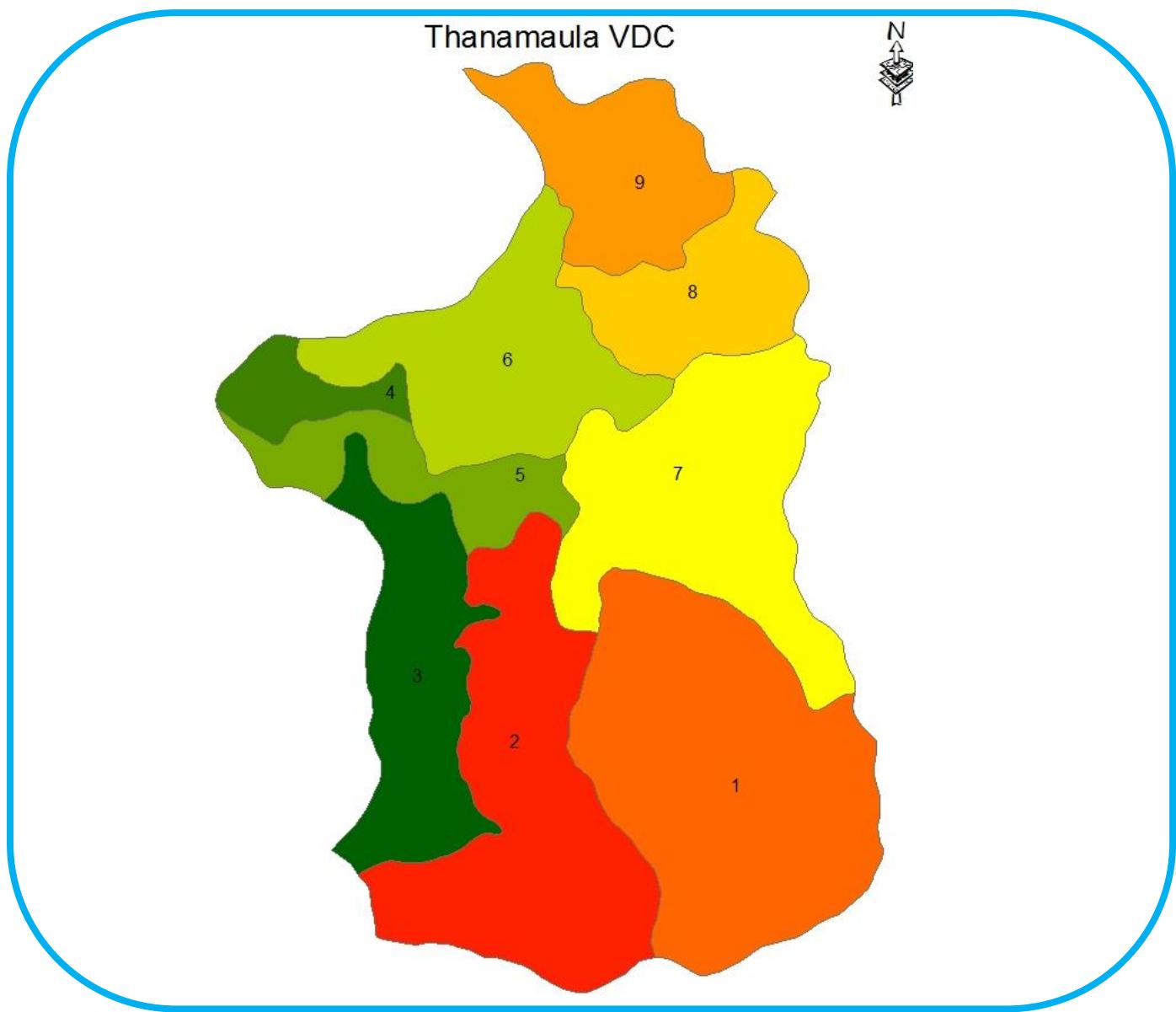

खानेपानी, सरसफाइ तथा स्वच्छता योजना प्रतिवेदन ठानामौला गाविस

पर्वत
जिल्ला

तयार गर्ने

गाउँ विकास समितिको कार्यालय, ठानामौला

तयार गरिएको मिति : २०७२/०८/२४

गाउँ विकास समिति स्तरीय
खानेपानी, सरसफाई तथा स्वच्छता योजना
प्रतिवेदन

ठानामौला

२०७२

विषय सूची

विषय सूची

पृष्ठ नं.

यस भित्र प्रयोग गरिएका संक्षिप्त रूपहरु		
१.	परिचय	४
१.१	पृष्ठभूमि	४
१.२	उद्देश्य	४
१.३	विधि	५
१.४	सिमितता	६
२.	गाउँ विकास समितिको संक्षिप्त जानकारी	७
२.१	अवस्थिति, सिमाना तथा प्रशासनिक विभाजन	७
२.२	क्षेत्रफल तथा भूउपयोग	७
२.३	जनसंख्या, घरधुरी र जातजाती	७
३.	खानेपानीको अवस्था	९
३.१	गाविसको खानेपानीको तुलनात्मक अवस्था	९
३.२	खानेपानीको विद्यमान अवस्था	९
४.	स्वास्थ्य र सरसफाईको तुलनात्मक अवस्था	१२
५.	गाविसको खानेपानी, सरसफाई तथा स्वच्छता योजना कार्यान्वयन तथा संशोधित कार्य योजना	१४
६.	जलवायु परिवर्तन अनुकूलन तथा विपद् जोखिम न्यूनिकरण	१६
अनुसूचीहरु		१८
अनुसूची-१:	प्रत्येक वडाको जनसंख्याको विवरण	१८
अनुसूची-२:	घरधुरी तथा जातीय समूदाय सम्बन्धी अध्यावधिक तथ्यांक	१९
अनुसूची-३:	खानेपानीको विद्यमान अवस्था	२२
अनुसूची-४:	खानेपानीको सुविधास्तर निर्धारण	२५
अनुसूची-५:	आ.व. २०६९/०७० सम्म सम्पन्न भएका १५ योजनाहरु र प्रयोगमा रहेका श्रोतहरु एवम् उक्त योजनाहरुको हालको अवस्था	२८
अनुसूची-६:	गाविसका टोलहरुमा घरेलु चर्पीको हालको अवस्था	२९
अनुसूची-७:	विद्यालय तथा संस्थागत शैचालयको वर्तमान अवस्था	३१
अनुसूची-८:	पूर्ण सरसफाईका सूचकहरुको अवस्था	३२
अनुसूची-९:	(क) गाविस स्तरिय तर्जुमा गरिएका खानेपानी योजनाहरुको विवरण (ख) गाविस स्तरमा तर्जुमा गरिएका सरसफाई सम्बन्ध योजनाहरुको विवरण	३५
	(ग) गाविस स्तरमा तर्जुमा गरिएका स्वच्छता सम्बन्ध योजनाहरुको विवरण	३६
अनुसूची-१०:	गाविस स्तरिय तर्जुमा गरिएका खानेपानी योजनाहरुको विवरण र लागत	३९
अनुसूची-११:	गाविस स्तरीय पूर्ण सरसफाई रणनीतिक योजना	४१
अनुसूची-१२:	गाविसको प्राप्त तथ्याङ्क अनसारका जिआइएस् नक्शाहरु	४९

यस भित्र प्रयोग गरिएका सक्षिप्त रूपहरुः

आर. भि. टि.	रिजभर्वायर टंकी
आ. व.	आर्थिक वर्ष
उ. मा. वि.	उच्च माध्यमिक विद्यालय
किमि	किलोमिटर
क्र.सं.	क्रमसंख्या
खा. पा.	खानेपानी
खा. पा. यो.	खानेपानी योजना
गाविस	गाउँ विकास समिति
जि. आई.	ग्राम्यभन्नाइजड आइरन
जि. वि. स.	जिल्ला विकास समिति
नि. मा. वि.	निम्न माध्यमिक विद्यालय
ने. रु.	नेपाली रुपैया
नं.	नम्बर
प्रा. वि.	प्राथमिक विद्यालय
मा. वि.	माध्यमिक विद्यालय
मि	मिटर
वि. सं.	विक्रम सम्बत
स. स. यो.	सरसफाइ योजना
सा.प.	सामाजिक परिचालक
सि. सि.	कलेक्सन च्याम्बर
VWASH	Village Water, Sanitation and Hygiene
VWASHCC	Village Water, Sanitation and Hygiene Coordination Committee

१. परिचय

१.१ पृष्ठभूमि

नेपाल सरकारको सन २०१७ सम्मा सबैलाई खानेपानी र सरसफाई सुविधा पुऱ्याउने लक्ष्य हासिल गर्ने दिशामा सहयोग गर्दै स्थानीय निकायहरूको क्षमता अभिवृद्धि गर्ने उद्देश्यले नेपाल सरकार र फिनल्याण्ड सरकारका बीच पश्चिमाञ्चल तथा मध्य पश्चिमाञ्चल विकास क्षेत्रका गरी चौधू वटा जिल्लाहरूमा खानेपानी, सरसफाई तथा स्वच्छता कार्यक्रम सञ्चालनको लागि द्विपक्षिय सम्झौता भएको हो । सो वमोजिम पश्चिम नेपाल ग्रामीण खानेपानी तथा सरसफाई परियोजना सन २००८ देखि २०१३ अवधिको पहिलो चरण सफलतापूर्वक सम्पन्न गरी सन् २०१३ देखि २०१८ सम्मको अवधिको लागि दोस्रो चरण आरम्भ भएको छ ।

समुदाय आंफैले तर्जुमा गरेको योजनाले मात्र समुदायका वास्तविक आवश्यकताको पहिचान गर्न सक्दछ । यसरी पहिचान भएका खानेपानी, सरसफाई तथा स्वच्छताको क्षेत्रको आवश्यकता परिपूर्तिकोलागि गरिने बाह्य सहयोग वास्तविक आवश्यकता भएको वर्गमा पुऱ्याउन सकिन्छ । स्थानीय सरकारको खानेपानी, सरसफाई तथा स्वच्छता योजना तर्जुमा र कार्यान्वयन गर्ने क्षमतालाई विकास र नेतृत्वदायी भूमिकावाटमात्र सन् २०१७ सबैकोलागि पिउन योग्य पानी उपलब्ध गराउने नेपाल सरकारको लक्ष पुरा गर्न सहयोग गर्दछ भन्ने मान्यतालाई अंगीकार गरी परियोजनाको पहिलो चरणमा विभिन्न ६ वटा गाविसको गाउँस्तरीय खानेपानी, सरसफाई तथा स्वच्छता योजना तर्जुमामा सहयोग गरिएको थियो ।

यस परिप्रेक्ष्यमा खानेपानी, सरसफाई तथा स्वच्छता योजनामा तर्जुमा भएका क्रियाकलापहरु कार्यान्वयन गर्नको लागि परियोजनाले पहिलो चरणमा पर्याप्त आर्थिक तथा प्राविधिक सहयोग उपलब्ध गरायो जसको फलस्वरूप: खानेपानी, सरसफाई र स्वच्छताको क्षेत्रमा उक्त गाविसहरूमा आमूल परिवर्तन भएको छ । ति गाविसहरूले दोश्रो चरणमा गाविस स्तरीय खानेपानी सरसफाई तथा स्वच्छता योजना परिमार्जन आवश्यकता अनुसारका योजनामा सहयोग प्राप्त गरि रहेका छन् । पहिलो चरणको अन्त्य तिर पर्वत जिल्लाको जिल्ला स्तरीय खानेपानी सरसफाई तथा स्वच्छता सम्बन्धि रणनीतिक योजना (D-WASH Plan 2070) तयार भई हाल सो को कार्यान्वयन भई रहेको छ ।

परियोजनाको दोस्रो चरणको परियोजना दस्तावेजले वास्तविक रूपमा सेवाविहीन, जसले हालसम्म खानेपानी कार्यक्रमको लागि कुनै पनि बाह्य सहयोग प्राप्त गरेका छैनन् त्यस्ता क्षेत्रमा मात्र परियोजनाको सहयोग केन्द्रीत गर्ने निर्देश गरेको छ । पर्वत जिल्लाको जिल्ला स्तरीय खानेपानी सरसफाई तथा स्वच्छता योजना (D-WASH Strategic Plan) मा परियोजनाको सहयोग विस्तारको लागि दुर्गम तथा सेवाविहीन गाविसहरु छनौट गरी सोहि वमोजिमको योजना तर्जुमा गरी सहयोग गर्ने भन्ने उल्लेख भएको छ । त्यसैले D-WASH Strategic Plan को प्राथमिकता क्रम नं. १० भित्र रहेका गाविसहरूको गाविस स्तरीय खानेपानी सरसफाई तथा स्वच्छता योजना (V-WASH Plan) निर्माण गर्ने क्रममा यस होश्राङ्गदी गाविसको गाविस स्तरीय खानेपानी, सरसफाई तथा स्वच्छता योजना तयार गरिएको हो ।

१.२ उद्देश्य

गाउँस्तरीय खानेपानी, सरसफाई तथा स्वच्छता योजना तर्जुमाको समग्र उद्देश्य गाउँ विकास समितिलाई स्थानीय स्वायत्त शासन नियमावली, २०५६ को दफा (६५) ले प्रत्येक स्थानीय निकायलाई आफ्नो सिमाक्षेत्र भित्र सञ्चालन हुने विकास निर्माण कार्य जनमुखी, सहभागितात्मक, प्रभावकारी, सुव्यवस्थित र दीगो प्रतिफल

दिने गरी सञ्चालन गर्न आवधिक गाउं विकास योजना तयार गर्न निर्देशन गरेको छ। सोही निर्देशनलाई पालना गर्दै यस गाविसले आफ्नो आवधिक योजना (२०६८/०६९-०७३/०७४) तयार गरि सकेको छ। सो आवधिक योजनाको नारा निम्नानुसार निर्धारण गरिएको छ,

छामेथुम लेक देखि लमायको तिरसम्म।
वाहुन, क्षेत्री, दलित, जनजाति मिलेको छ वस्ती डम्मा।
लमागे खोला अर्चले हुदै विरौवारी खाल्टे पोखरा धारा।
सुन्दर हाम्रो ठानामौला कुस्मा देखि सात कोस टाढा।
सबै वार्डमा मोटर गुड्ने, वजारमुखी खेती।
सम्मानित महिला दलित सबै जनजाती।

सोही आवधिक योजना अन्तर्गतका आयोजनाहरूलाई वर्तमान परिपेक्ष अनुसारको प्राथमिकताका आधारमा सञ्चालन गर्न गाविस स्तरीय खानेपानी, सरसफाइ तथा स्वच्छता योजना तयार गरिएको छ।

यसका अतिरिक्त यस कार्यका खास उद्देश्यहरु निम्न वमोजिम रहेका छन्:

- गाउं विकास समितिको खानेपानी, सरसफाइ तथा स्वच्छताको वर्तमान अवस्थाको विश्लेषण गरी सबैका लागि खानेपानी र सरसफाइ सुविधा उपलब्ध गराउन अब आवश्यक पर्ने स्रोतको पहिचान गर्नु,
- गाविस क्षेत्रभित्र सेवाविहीन, सेवा प्राप्त र सुविधा स्तरोन्तती गर्नुपर्ने समुदायको पहिचान गरी प्राथमिककरण गर्ने र सोहि वमोजिम स्रोतको विनियोजन गर्ने,
- गाविसको पूर्ण सरसफाइको रणनीतिक योजना तर्जुमा गर्ने र सोहि वमोजिम कार्यक्रमहरु तय गर्ने,
- जलवायु परिवर्तनबाट खानेपानी, सरसफाइ तथा स्वच्छता क्षेत्रमा पर्न गएका तथा भविष्यमा पर्न सक्ने असरहरुको वारेमा अध्ययन गरी विपद् जोखिम न्यूनीकरण र जलवायु परिवर्तन अनुकूलनका क्रियाकलापहरु पहिचान तथा तर्जुमा गर्नु,
- पश्चिम नेपाल ग्रामीण खानेपानी तथा सरसफाइ परियोजनाको दोस्रो चरणको अवधारणा वमोजिम उक्त गाविसमा परियोजनाको सहयोगको स्तर निर्धारण गरी सोहि वमोजिम कार्ययोजना तयार गर्ने कार्यमा सहयोग गर्नु रहेको छ।

१.३ विधि

गाउंस्तरीय खानेपानी, सरसफाइ तथा स्वच्छता योजना अद्यावधिक कार्यको लागि सबै कर्मचारीहरूलाई जिल्ला विकास समितिको तर्फबाट ४ दिवशिय तालिम जिल्ला सदर मुकाममा संचालन गरिएको थियो। सो तालिम पश्चात कार्यक्षेत्रमा गई निम्न वमोजिमको क्रियाकलाप गरिएको थियो।

क्र.सं.	क्रियाकलापको नाम	समयावधी	कैफियत
१.	सम्बन्ध स्थापना (प्रत्येक वडामा भ्रमण गर्ने, वस्तुस्थिति वारे जानकारी लिने) तथा गाविस को वस्तुगत विवरण अध्ययन	५ दिन	गाविस स्तरमा
२.	गाविसस्तरीय अभिमुखीकरण गोष्ठि	१ दिन	गाविसस्तरमा
३.	वडास्तरीय अभिमुखीकरण, वडा नागरीक मंच पुनर्गठन तथा महिला तथा दलित गरीव जनजातीको क्षमता विकास तालिमको सहभाग छनौट	३ दिन	वडास्तरमा

४.	महिलाको क्षमता विकास तालिम संचालन	२	गाविसस्तरमा
५.	दलित, गरीब तथा जनजातीको क्षमता विकास तालिम	२ दिन	गाविसस्तरमा
६.	VWASHCC पुनर्गठन तथा क्षमता विकास तालिम	३ दिन	गाविसस्तरमा
७.	वडा स्तरीय सामाजिक श्रोत एवं श्रोत नक्सांकनवाट सामाजिक अध्ययन	९ दिन	वडास्तरमा
८.	प्राविधिक अध्ययन	९ दिन	वडास्तरमा
९.	वडा स्तरीय आवश्यकता पहिचान एवं योजना तर्जुमा गोष्ठि	९ दिन	वडास्तरमा
१०	वडा स्तरीय योजना तर्जुमा पछिको आवश्यक तथ्यांक संकलन		
११.	वडा स्तरीय योजनाहरूको एकिकृत एवं समायोजन गर्ने तथा गाविस स्तरीय योजना तर्जुमा पूर्व तयारी	७ दिन	गाविसस्तरमा
१२.	गाविसस्तरीय योजना तर्जुमा कार्यशाला गोष्ठि	२ दिन	गाविसस्तरमा
१३.	प्रतिवेदन तयारी	७ दिन	जिल्ला स्तरमा

उपरोक्त क्रियाकलापहरूमध्ये सहजकर्ताको तालिम व्यवस्थापन जिल्ला विकास समितिले गरेको छ भने बाँकी क्रियाकलापहरु सहजकर्ताको सहयोगमा गाउँ विकास समिति, V-WASHCC र वडा नागरिक मञ्चले आयोजना गरेका थिए ।

समग्र अद्यावधिक कार्यको अगुवाई गाविसले गरेको थियो जसको लागि गाविसलाई आवश्यक सहयोग गर्न जिल्ला विकास समितिले सहयोगी संस्था छनौट गरि सोही संस्था मार्फत आवश्यक जनशक्तिको व्यवस्था गरेको थियो ।

१.४ सिमितता

यस खानेपानी, सरसफाइ तथा स्वच्छता योजना, जिल्ला तथा यस क्षेत्रको विकासको निम्न पूर्णरूपमा सहयोगी रहेपनि यसका आफूना केही सीमितताहरु रहनेछन्:

- प्राथमिक तहको तथ्याङ्कको संकलन समुदाय स्तरमा गरिएको
- अपर्झट आउनसक्ने तत्कालिन आवश्यकताहरूको प्राथमिकिकरण
- पर्याप्त बजेट विनियोजनमा सुनिश्चितता गर्न नसकिएको
- दातृ राष्ट्र तथा संघ, संस्थाहरूको सहयोगको सुनिश्चितता एवं निरन्तरता वारेमा अन्यौलता
- राजनीतिज्ञ तथा योजनाकारहरूको एकिकृत दूरदृष्टि तयार नभएको

२. गाउँ विकास समितिको संक्षिप्त जानकारी

२.१ अवस्थिति, सिमाना तथा प्रशासनिक विभाजन

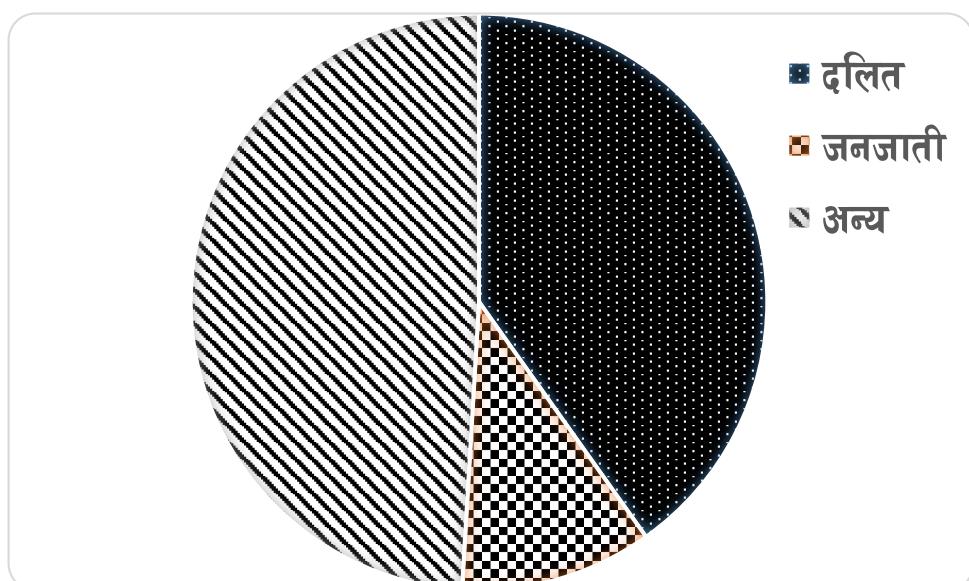
ठानामौला गाउँ विकास समिति पर्वत जिल्लाको सदरमुकाम कुस्मा देखि ७ कोष टाढा दक्षिणमा रहेको छ । पक्कि सडकको पहुँच नभए पनि कच्च सडकको हिसाबले यो गाविस का सबै वार्डहरूमा सडक पहुँच रहेको छ । यस गाविसको पूर्वमा भंगरा गा.वि.स., पश्चिममा लिमिठाना गा.वि.स., उत्तरमा थापाठाना, शंकरपोखरी, खानीगाउँ गा.वि.स. र दक्षिणमा फलामखानी, कुर्घा गा.वि.स. पर्दछन् । राजनैतिक विभाजनका हिसाबले यो गाउँ विकास समिति जिल्लाको निर्वाचन क्षेत्र नं. २ मा र इलाका नं. ७ अन्तरगत रहेको छ । ३१ बस्तिहरूमा विभाजित यस गाउँ विकास समितिको प्रशासनिक कार्य वडा नं. ६ मा रहेको गाउँ विकास समितिको कार्यालयबाट हुने गरेको छ ।

२.२ क्षेत्रफल तथा भूउपयोग

भिरालो धरातलिय स्वरूपले बनेको यस गाउँ विकास समिति समुद्र सतहबाट ८२० मि देखि चुत्रेनि कालादुङ्गा टुप्पो १९०० मीटर सम्म उचाइमा फैलिएर रहेको छ । यस गाउँ विकास समितिको कुल क्षेत्रफल ६३९.४६ हेक्टर रहेको छ । त्यस मध्ये सीमखेत २९.०३ हे. खेत, चाहार ९४.३८ हेक्टर बारी, ४५७.६४ हेक्टर चरण क्षेत्र र १८.०७ हेक्टर वन जंगल खोला भिर गरि २७५.५७ हेक्टर रहेको छ ।

२.३ जनसंख्या, घरधुरी र जातजाती

यस गा.वि.स.मा जातजातीको वसोवासको अवस्थालाई हेर्दा विविधता रहेको पाईन्छ । वार्ड भेला, घरधुरी सर्वेक्षण अध्ययनबाट आएको तथाङ्क अनुसार हाल यस गा.वि.स.मा कुल ३७१ घरधुरी रहेका छन् । यस गाविसको कूल जनसंख्या (प्रक्षेपित) १९०७ मध्ये पुरुषको जनसंख्या ४६.७७% र महिलाको ५४.२३% रहेको छ । यहांका वासिन्दा मध्ये आदिवासी जनजाती (४० परिवार) र अन्य जातजाती (१८२ परिवार) संख्या छ भने १४९ परिवार दलित रहेका छन् ।

चार्ट १ जातीगत जनसंख्या

यस गा.वि.स.मा खानेपानी, सरसफाई तथा स्वच्छता सम्बन्धि कार्य गर्ने दक्ष जनशक्तिको उपस्थिति न्यून रहेको छ । यस गाविसको कुनै पनि वार्डमा खानेपानीको लागि योजनामा काम गर्ने प्राविधिक ज्ञान भएको हेरालु तथा मर्मत संहार कार्यकर्ता भएको पाइएन डकर्मि सिकर्मि तर्फ भने जम्मा ३१ जना दुंगा माटो तथा काठको काम गर्ने दक्षता भएका जनशक्ति उपलब्ध छन् । सिमेन्ट र रड प्रयोग गरि गरिने कुनै पनि निर्माण कार्यकोलागि यस गाविसमा कुनै जनशक्ति उपलब्ध रहेको देखिन्न । महिला स्वास्थ्य स्वयम्भेविका ९ जना, मासिका १ ग्रा.स्वा. कार्यकर्ता १ जना र आयमूलक तालिम प्राप्त व्यक्ति तरकारी नगदेवाली फलफुल खेति तथा मौरीपालन समेतलाई समावेस गर्दा ५० जना गरी जम्मा ९२ जना रहेको देखिन्छ ।

यस गाविसमा १ वटा उ.मा.वि., ३ वटा प्राथमिक विद्यालय रहेका छन् । उपस्वास्थ्य चौकी १, अतिरिक्त हुलाक सेवा कार्यालय १, टेलिमेडिसिन १ र गाविसको कार्यालय १ रहेका छन् । त्यस्तै ३ गोटा सामुदायिक भवनहरु रहेका छन् ।

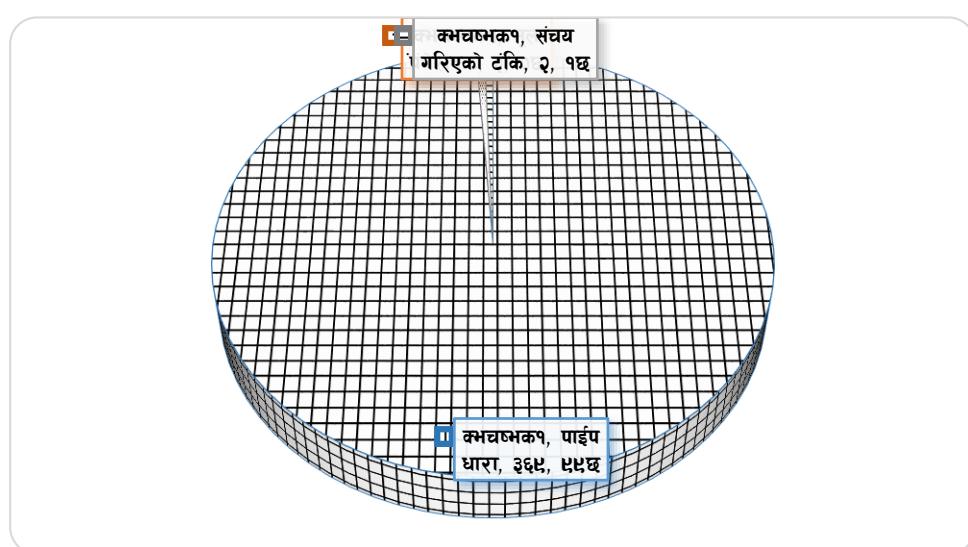
यस गाविसका सबै परिवारका महिला सदस्यहरु १३ ओटा सामुदायिक सहकारी समुहमा आवद्ध भई महिला सहकारीमा कृयाशिल रहेका छन् ।

३. खानेपानीको अवस्था

३.१ गाविसको खानेपानीको तुलनात्मक अवस्था

यस गाविसका जम्मा ३७१ घरधुरी मध्ये खानेपानी सेवा प्राप्त घरधुरी ३६९ अर्थात ९९.४४%, रहेका छन् । ति मध्ये १८२ घरधुरी अर्थात ५८.५२% को सुविधा स्तरोन्नति गर्नु पर्ने अवस्था छ । सेवाबाट बञ्चित घरधुरी २ अर्थात ०.५६ % रहेको छ ।

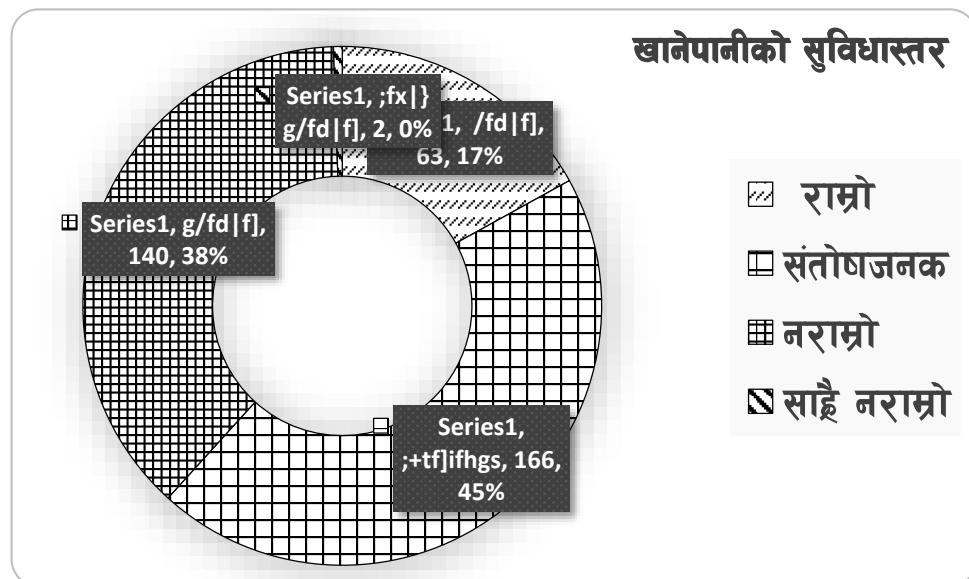
यस गाविसका ९९.४४% परिवारले पाईप धाराबाट पानी खाने गरेका छन् । सुधारिएको धाराको खानेपानी प्रयोग गर्ने घरधुरी २ वटा मात्र छना मूल पंधेराबाट पानी खाने प्राय सबै वैकल्पीक रूपमा चैत्र वैसाख र जेठ महिना जाने गरेको पाइन्छ ।

३.२ खानेपानीको विद्यमान अवस्था

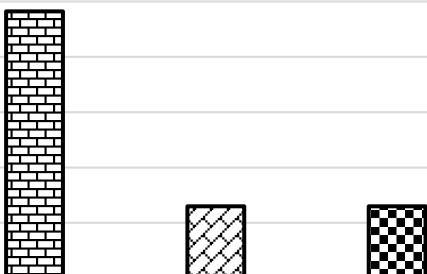
सुविधास्तर वर्गीकरण गर्दा ३१ गोटा टोल मध्ये ५ टोलका ६१ परिवार (१६.४४%)ले राम्रो अवस्थाको खानेपानी सुविधा प्राप्त गरेका छन् भने १४ टोलका २१६ परिवार (५८.२२%) ले संतोषजनक अवस्थाको खानेपानी सुविधा उपयोग गरी रहेका छन्। त्यसै गरि १० टोलका ९० परिवार (२४.२५%) ले मध्यमखालको अवस्थाको पानी उपयोग गरि रहेका छन् भने १ टोलका २ परिवार (०.५६%) को पिउने पानीको उपलब्धताको अवस्था धेरै नराम्रो रहेको छ। भने १ टोलका २ परिवार वसाई सरेको पाइयो।

क्र स	विद्यालय वा कार्यालयको नाम	पानीको उपलब्धता	पर्याप्तता
१	सरस्वति प्रा.वि.नेपाले १	छैन	छैन
२	जनज्योति उ.मा.वि खाल्टे ७	छ	छ
३	तिनधारे प्रा.वि. लिमीठाना ६	छैन	छैन
४	शिशु कल्याण प्रा.वि अर्चले ९	छ	छैन
५	गा.वि.स कार्यालय ६	छैन	छैन
६	उपस्वास्थ्य चौकी ६	छैन	छैन
७	चारभन्ज्याङ स्वास्थ्य केन्द्र ८	छ	छ

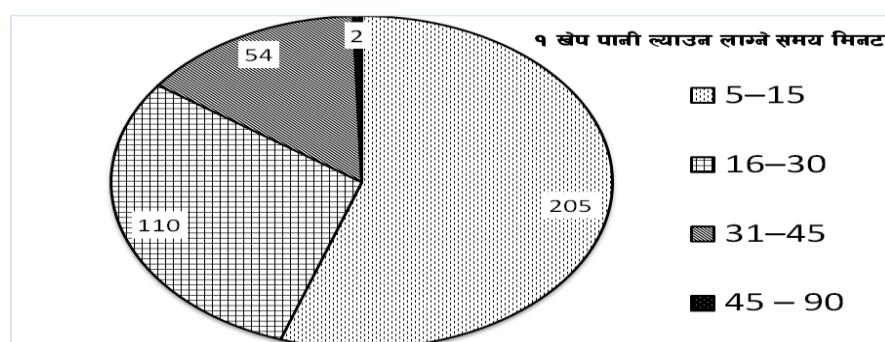

गुणस्तरको मात्र वर्गीकरण गर्दा २५८ परिवार (६९.५४%) ले सुरक्षित श्रोतको, ६५ परिवार (१७.५२%) ले स्वीकार्य श्रोतको ४८ परिवार (१२.९३%) ले असुरक्षित रघार धुरीले पानी आकासे असुरक्षित पानी उपयोग गर्ने गरेको तथ्यांकले देखाउँछ। धेरै नराम्रो अवस्था रहेका टोलहरूलाई प्राथमिकतामा राखी कार्यक्रम बनाउनु पर्ने देखिन्छ। विस्तृत विवरण अनुसुची-४ मा देखाइएको छ।

पिउने पानीको गुणस्तरको अवस्था

यस गाविसमा १ खेप खानेपानी ल्याउन लाग्ने समयको आधारमा विश्लेषण गर्दा यस गाविसका २२४ (६०.३७%) परिवारले म१५ मिनट मित्र १ खेप पानी ल्याउन सक्ने देखिन्छ। बाँकि परिवार मध्ये ७६ परिवार (२०.४८%) ले ३० मिनट मित्र, ६९ परिवार (१८.५९ %) ले ४५ मि. भित्र र २ परिवार (०.५४ %) ले ४५ मि. भन्दा बढि समय लगाएर १ खेप पानी ल्याउन सक्ने रहेका छन्।

यस गाविसमा जम्मा ३९ वटा स्थायी मूल जुन खानेपानी तथा सरसफाइका लागि यसै गाविसलाई प्रयोगमा आउन सक्ने रहेका छन्। ति मध्ये २७ वटा मूलको पानी पिउने पानीको रूपमा प्रयोग भई रहेका छन्। खानेपानीकोलागि स्थायी मूलवाट खानेपानी पुऱ्याउन नसकिने १ वस्तीका २ परिवारलाई वर्खाको आकासे पानी घैटामा संचय गरि अस्थायी मूल सुके पछि प्रयोग गर्ने गरि योजना संचालन पनि भएको छ।

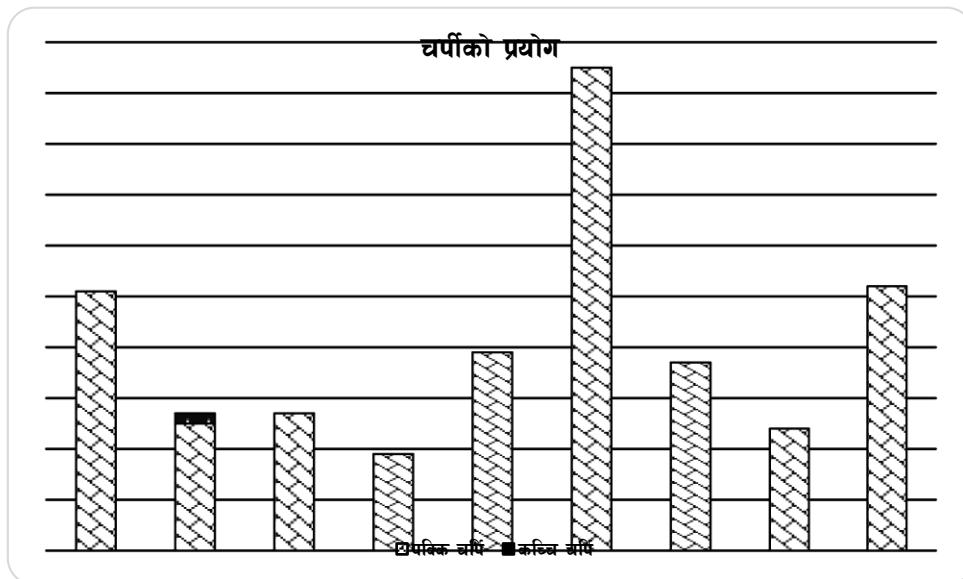
ठानामौला गाउँ विकास समितिमा आ.व. २०७०/०७१ सम्म सम्पन्न भएका १० वटा खानेपानी योजनाहरु संचालन भएको देखिन्छ। एवम् उक्त योजनाहरुको हालको अवस्था अनुसुची-५ मा देखाइएको छ।

सम्पन्न खानेपानी योजना मध्ये १० वटा ग्राभिटी प्रणालीका ४ वटा योजनाको भौतिक अवस्था राम्रो, देखिन्छ। सम्पन्न भएका सबै खानेपानी योजनामा WSP लागु गर्नु पर्ने, त्यस्तै १ वटा खा.पा. योजनामा पाइप लाइन र अन्य संरचना मर्मत गर्नु पर्ने र ५ वटा आयोजना पुनर्निर्माण गर्नु पर्ने देखिन्छ। साथै यि योजना हरुलाई पुनर्निर्माण गरि विस्तार गर्न सके यस गाविसका सम्पुर्ण घरधुरीमा एक घर १ धारा पुग्ने अवस्था देखिन्छ। त्यसैले सुधार विस्तार गरि एक घर एक धारा अवधारणामा आधारीत योजना संचालन गर्नुको अर्को विकल्प छैन।

४. स्वास्थ्य र सरसफाइको तुलनात्मक अवस्था

गाउँ स्तरिय खानेपानी, सरसफाइ तथा स्वच्छता योजना तर्जुमा गर्ने सिलसिलामा स्थानीय स्वास्थ्य चौकी संग लिईएको तथ्यांक अनुसार ५ वर्ष भन्दा मुनीका बच्चाहरुको पोषणको अवस्था सामान्य रहेको देखिन्छ । आ.व. २०७१/७२ मा भाडापखाला र जलवियोजनको एक वटा पनि विरामि आएको रेकर्ड नभएको पाइयो ॥

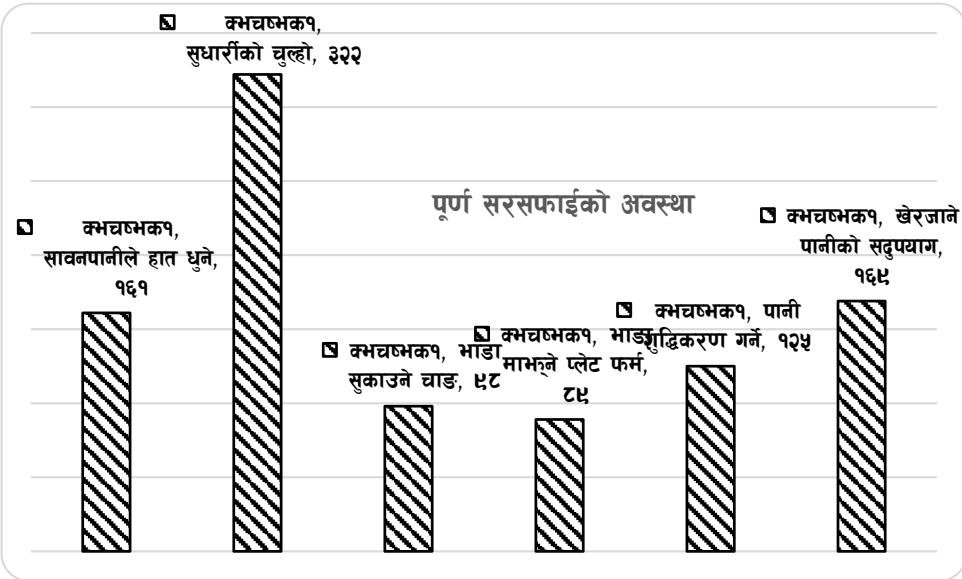
सरसफाइको सूचक भनेर चर्पी लाइ लिने गरिन्छ । यस गाविस को कूल ३७१ घरधुरी मध्ये ३६९ अर्थात् ९९.४४% घरमा सुरक्षित (पक्की) चर्पी रहेको छ, भने २ अर्थात् ०.५६% घरमा कच्ची चर्पी छ । बडा र टोल अनुसार गाविसको चर्पीको हालको अवस्था अनुसुची-६ मा देखाईएको छ ।

यस गाविसमा ४ गोटा विद्यालय, ४ गोटा सेवामुलक कार्यालयहरु र ३ गोटा सामुदायिक भवनहरु अवस्थित छन् । त्यसै गरि सास्कृतिक तथा धार्मिक आस्थाका कारण समुदाय गई रहने श्रद्धा केन्द्रहरु ४ रहेका छन् । यस्ता श्रद्धा केन्द्रहरु कुनै स्थानमा शौचालय छैनन । विस्तृत विवरण अनुसुची-७ मा देखाईएको छ ।

गाविसका जम्मा सबै ३७१ घरधुरीमा शौचालय भएकोले सबैले चर्पीको नियमित प्रयोग गर्ने गरेको देखिन्छ । धुंवा रहित चुल्हो भएको (गोबर ग्यास, अन्य समेतका) ३२२ (८६.७९%) घरधुरी रहेका छन् । भाडा सुकाउने चाङ्ग भएको ९८ परिवार (२६.४१%,) र ३४२ (९२%,) परिवारले व्यक्तिगत सरसफाइ कायम गर्ने गरेको देखिन्छ ।

त्यसै गरि महत्वपूर्ण अवस्थामा साबुन पानीले हात धुने १६१ परिवार (४३.३९%,) मात्र देखिन्छन् । घरायसी तहमा पिउनेपानी शुद्धिकरण गरी पिउनेको संख्या १२५ परिवार (३३.६९%,) मात्र छन् । जम्मा १६९ परिवार (४५.५५%,) खेर गएको पानीको उचित व्यवस्थापन गर्ने गरेका र घर भित्र बाहिरका ठोस फोहोर मैला खाडलमा फाल्ने केवल ८९ परिवार (२३.९८ %) देखिन्छ ।

यो तथ्यांकले वातावरणीय सरसफाईको अवस्था तेती रास्तो देखाउँदैन। विस्तृत विवरण अनुसुची-८ मा हेर्न सकिन्छ।

५. गाविसको खानेपानी, सरसफाई तथा स्वच्छता योजना कार्यान्वयन कार्य योजना

गाविसस्तरमा तर्जुमा गरी प्राथमिकता क्रम तोकिएका निम्नानुसारका ७ योजनाहरू छनौट भएका छन्।

खानेपानी तर्फ

- (ख) ग्रामिटी प्रणालीका ४ पुनर्निर्माण र ३ मर्मत
- (ग) श्रोत संरक्षण तर्फका १५ वटा मध्ये ७ वटा मूल संरक्षण, द्वितीय कुवा संरक्षण र ३ वटा पोखरी संरक्षण।

सरसफाई तर्फ

- (क) सार्वजनिक तथा संस्थागत शौचालय निर्माण १४ वटा

पूर्ण सरसफाई युक्त गाविस निर्माणकोलागि केही सार्वजनिक स्थलहरूमा सम्बन्धित क्षेत्रका व्यक्तिहरूकै रेखदेखमा संचालन गर्ने गरि ५ वटा सार्वजनिक तथा ९वटा संस्थागत शौचालय निर्माणको योजना प्रस्ताव गरिएको छ।

- (ख) व्यक्तिगत चर्पी निर्माण

गाविसमा सुरक्षित (पक्की) शौचालय नभएका २ घरमा आफ्नै खर्चमा चर्पी निर्माण गर्ने। प्रस्तावित खानेपानी योजना तथा सरसफाई योजनामा सहयोग प्राप्त गर्नु अगावै लाभान्वित समुदायका सबै परिवारमा सुरक्षित (पक्की) शौचालय निर्माण गरि सक्ने नीति निर्माण।

स्वच्छता अभिवृद्धि तर्फ

- (क) खेरजाने पानीको सदुपयोग

खेर गई रहेको पानीको संकलन र सदुपयोग गर्नकालागि सबै परिवारमा अनिवार्यरूपमा जुठेलो सुधारकोलागि आवश्यक वाह्य सामाग्री खरीदमा सहयोग उपलब्ध गराउने गरि ३७१ वटा जुठेलो सुधार योजना प्रस्तावित गरिएको छ ।

(ख) प्लास्टिक संकलन

त्यसै गरि लथालिंग फालिने प्लास्टिक संकलन गरि त्यस्लाई व्यवस्था गर्न ३१ वटा टोल र ४ वटा विद्यालय क्षेत्रमा एक एक वटा प्लास्टिक संकलन गर्ने डस्वीन माग गर्नको लागि योजना प्रस्तावित भई आएका छन् ।

प्रस्तावित योजनाहरूमा लाग्ने अनुमानित खर्चमा स्वच्छता अभिवृद्धिमा ११ लाख १३ हजार सरसफाईको अवस्था सुधारकोलागि १२ लाख लाग्ने देखिएको छ । यस गाविसका सबै परिवारलाई पिउन योग्य पानी उपलब्ध गराउनकोलागि जम्मा १ करोड १२ लाख ७७ हजार लाग्ने अनुमान गरिएको छ । वस्तृत विवरण अनुसुची-१० मा देखाईएको छ ।

माथि उल्लेख गरिए अनुसारका खानेपानी योजनाहरू र बाँकी चर्पी निमार्ण गर्नको लागि सम्भावित श्रोतहरू :

- उपभोक्ता स्वयं, स्थानीय समुदाय तथा संघ संस्थाहरू
- स्थानिय निकाय जि.वि.स. तथा गा.वि.स
- खानेपानी तथा सरसफाई डिभिजन कार्यालय
- बृटिस गोखा वेलफेयर
- राष्ट्रिय तथा अन्तर्राष्ट्रिय गैर सरकारी संस्थाहरू

अनुसुची-९ वा १० मा उल्लेख गरिएका योजनाहरू मध्येबाट गाविसमा गरिएको खानेपानी, सरसफाई तथा स्वच्छता कार्यशालाले निम्नानुसारको प्राथमिकिकरणमा योजनाहरू सञ्चालन गर्ने निर्णय गरेको छः

क्र.सं.	योजनाको नाम	योजनाको प्रकार	वडा नं.	लाभान्वित हुने टोलको नाम	लाभान्वित हुने घरसंख्या	प्राथमिकता क्रम
१	पचभैया खा.पा.यो	ग्राभिटी	१	नेपाने, खोर, चित्रे, ओखेनी, कालमुढा टोल	३६ परिवार	१ पुर्ननिर्माण
२	डाडाकटेरी तल्लो खा.पा.यो.		१,२,३,५	बुढीखर्क, पाथे, छाम्मीथुम, देउरालीडांडा, ढापा, चन्दनडांडा, दर्जिटोल	५२	१ नयां निर्माण
३	डाडाकटेरी उपल्लो क्यानडा, खानेपानी योजना		१,२	कमेरे, बुढीखर्क, सरस्वती प्रा.वि. नेपाने	१८ र विद्यालय १	नयां निर्माण
४	दमौराखोला छारछ्दरे खा.पा.यो.		९	पिपलडांडा, कल्याणटोल, र शीसुकल्याण विद्यालय	५२ र विद्यालय १	
५	खालीपंधेरा राम्चे भलपोखरा खा.पा	ग्राभिटी	४	खालीपंधेरा, भलपोखरा,	१७	मर्मत

६	नुनथला छारखोला खा.पा.यो	ग्रामिटी	३,५	भंगेनी, चाउका,चन्दनडांडा र दर्जि टोल	३९	
७	गोरुमारे चित्रे	ग्रामिटी	१	खोर, चित्रे,	१६	पुनर्निर्माण

त्यसैगरी उक्त कार्यशालाले तपसील वमोजिमका पानीका मुहान वा श्रोतहरु प्राथमिकताक्रमानुसार संरक्षण गर्ने निर्णय गरेकोछः

वडा नं.	कुवा, मुहान वा श्रोतको नाम	प्राथमिकता क्रम
२	बुढीखर्क कुवा	१
१	दुङ्गे धारा	२
३	दुङ्गे धारा	३
२	धापाकुना कुवा	४
७	खाल्टेखोला मुल	५
९	पंधेराचौर कुवा	६
८	जुकेपानी मुल	७
४	भंगेनी धारा	८
१०	भलपोखरा पोखरी संरक्षण	९
११	चन्दनडांडा पोखरी संरक्षण	१०
१२	अर्चलेको पोखरी संरक्षण	११

६. जलवायु परिवर्तन अनुकूलन तथा विपद् जोखिम न्यूनिकरण

ठानामौला गाविस भित्र समग्रमा जोखिम सम्बन्धी सिकाई र पहिचान निम्नानुसार पाइएको छः

वडा नं.	वर्ष	जोखिम	स्थानीय समुदाय तथा वातावरणीय सेवाहरुमा जोखिमबाट परेको असर	स्थानीयको दृष्टिकोण तथा बुझाई
७	२०४० देखि हालसम्म	बाढी पहिरो	खोला किनारका खेतको फाट नै वगाएको वगाएको	भुई घांस तथा डालेघांसका विरुवा रोपण, जाली भर्ने काम आदि
२	२०५५ देखि हालसम्म		फाट वगाएको र पानीको श्रोत हराएर जाने अवस्था खानेपानी पाइप वगाएको	जग्गा नै खेति गर्न छोडि वसाइ सर्न वाध्य भएको
२	२०६२	पहिरोको आतंक	जमिन चिरा चिरा परेको	उपल्लो क्षेत्रमा मात्र खेति गर्ने गरेको

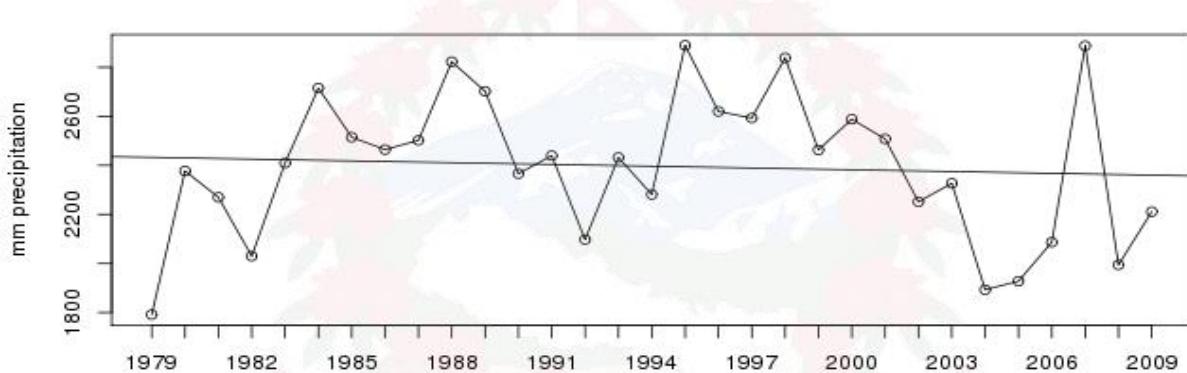
यस गाविसमा विपद् जोखिम न्यूनिकरण को लागि निम्न क्रियाकलापहरु संचालन गर्ने कार्यक्रम रहेकोछः

६.१ पर्वत जिल्लाको बर्षात तथा तापक्रम

वर्षा र तापक्रमको तथ्यांक जल तथा मौषम विज्ञान विभाग अन्तर्गतका मौषम मापन केन्द्रबाट लिएको हो । यो तथ्यांक उक्त विभागको वेबसाइटको जलबायु पोर्टलमा उपलब्ध छ । पर्वत जिल्लाको हकमा कुष्मा त्रिवेणी सिरकोन र कार्कीनेटा गरि चार ठाउँमा रहेका मौषम केन्द्रको तथ्यांक उपलब्ध रहेको छ । चित्रमा प्रस्तुत वर्षातको तथ्यांक उक्त चारै ठाउँका केन्द्रका तथ्यांकहरूको वार्षिक औसत हो भने तापक्रम को तथ्यांक भने कुष्मा केन्द्रको मात्र रहेको छ ।

क) वर्षा

चित्र १ मा सन १९७९ देखि २००९ सम्मको वार्षिक औषत वर्षात देखाइएको छ । चित्रमा देखाइएजस्तै औषत वर्षात १८०० मि.लि देखि २८०० मि.लि सम्म रहेको छ । १९८८, १९९५, १९९८ र २००७ मा वर्षाको अधिकतम परिमाण रहेको देखिन्छ भने १९७९, २००४ र २००५ मा न्यून वर्षा भएको देखिन्छ । विगत तीस वर्षको अवधिमा समग्र वर्षाको परिमाण करिब ५० मिमि ले घटेको देखिन्छ । विगतको ६ वर्षको तथ्यांकलाइ हेर्दा ५ वर्षमा औसतभन्दा न्यून वर्षा भएको देखिन्छ । यदी यही अवस्था निरन्तर हुदै गयो भने भविष्यमा पानीका श्रोतहरूमा नकारात्मक असर पर्ने देखिन्छ ।

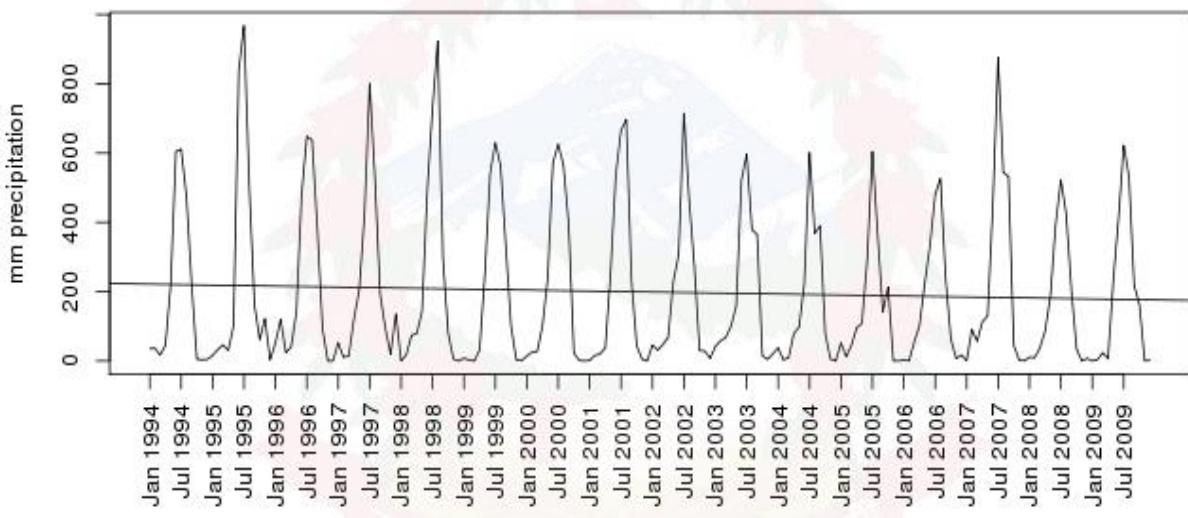

Mean Observed Rainfall From 1979 To 2009 Months January February March April May June July August September
● October November December for KUSHMA, TRIBENI, SIRKON, KARKI NETA [$y = -2.409 \times \text{year} + 7200.0$, $r^2 = -0.07379$, $p = 0.6932$, $S.E. = 0.6932$]

१९७९ देखि २००९ सम्मको वार्षिक वर्षातको औसत

ख) मासिक औसत वर्षात (१९९४ देखि २००९)

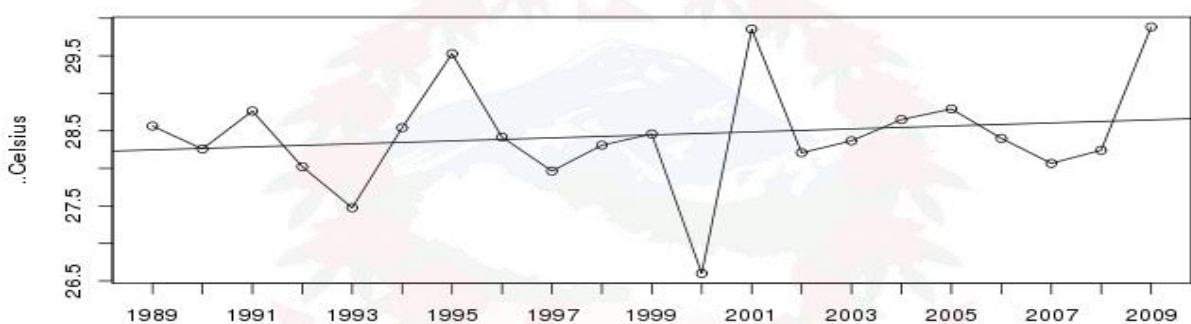
ग्राफ २ मा सन् १९९४ देखि २००९, १५ वर्षको मासिक वर्षातको फरक प्रस्तुत गरिएको छ उच्च वर्षात गर्मी यामको मनसुनको समय, बैशाख महिना देखि भाद्र महिना सम्म देखिन्छ मनसुनको बेलाको मासिक सबभन्दा बढी वर्षातको औसत ६०० - ८०० मिलिमिटर देखिन्छ । सन् १९९५, १९९८ र २००७ मा यो औसत बढेर ८०० मिलिमिटर नाघेको थियो । हिउँदको समयमा अतिनै कम वर्षा र कहिलेकाही वर्षात् नहुन पनि सक्छ, पर्वत जिल्लाको हकमा पनि हिउँदमा वर्षा ज्यादै कम वा नभएको देखिन्छ । १९९६ र १९९८ हिउँदै वर्षा अधिक भएको देखिन्छ ।

१९९४ देखि २००९ सम्मको मासिक वर्षाको औसत

ख) अधिकतम तापक्रम

ग्राफ ३ मा कुशमा केन्द्रको १९८९ देखि २००९ सम्मको अवधिको वार्षिक अधिकतम तापक्रमको औसत तथ्याङ्क प्रस्तुत गरिएको छ। तीस वर्षको अवधिमा अधिकतम तापक्रम २००० मा २६.५ डिग्री र २००९ मा ३१ डिग्री सेल्सियस रहेको देखिन्छ भने समग्र वीस वर्षको अधिकतम तापक्रमको औसत करिब ०.५ डिग्री सेल्सियसका दरले बढेको देखिन्छ। जल तथा मौसम विज्ञान विभागको वेबसाइटमा न्यूनतम तापक्रमको ग्राफ पनि उपलब्ध छ।

१९८९ देखि २००९ सम्मको अधिकतम तापक्रमको औसत

अनुसूचीहरू

अनुसूची-१: प्रत्येक वडाको जनसंख्याको विवरण

वडा नं	घरधुरी	सन् २०११ को जनगणना अनुसार			घरधुरी सर्वेक्षण अनुसार	सन् २०१५ को सर्वेक्षण अनुसार		
		जम्मा	पुरुष	महिला		जम्मा	पुरुष	महिला
१	४४	२५१	११३	१३८	५१	२५५	११९	१३६
२	२८	१५८	७६	८२	२७	१३५	६६	६९
३	२४	११७	५४	६३	२७	१३५	६३	७२
४	२२	९६	४७	४९	१९	९५	४१	५४
५	३६	१८१	७७	१०४	३९	१९५	९१	१०४
६	७६	३५७	१७७	१८०	९५	४७५	२२१	२५४
७	४८	२०७	९७	११०	३७	२०३	९५	१०८
८	२९	११७	६१	५६	२४	१३३	६३	७०
९	४१	२१९	१०१	११८	५२	२८१	१३३	१४८
जम्मा	३४८	१७०३	८०३	९००	३७१	१९०७	८९२	१०१५
	प्रतिशतमा	४७.१५	५२.८५			४६.७७	५३.२३	
	औसत प्रति घरधुरी जनसंख्या	४.८९			५.१४			

अनुसूची-२: घरधुरी तथा जातीय समूदाय सम्बन्धी अद्यावधिक तथ्यांक

क्र स.	टोलको नाम	दलित	आदिवासी जनजाती	धार्मिक अल्पसंख्यक	अन्य	जम्मा
वडा नं १						
१	नेपाले	६			२	८
२	खोर				८	८
३	कमेरे	१२			३	१५
४	चित्रे	३			५	८
५	ओखेनि	७				७
६	कालमुडा	४	१			५
	जम्मा	३२	१		१८	५१
वडा नं २						
१	बुढीखर्क				२	२
२	पाथे	१	१		५	७
३	छामीथुम	४	१		१	६
४	देउरालीडांडा	३	२		१	६
५	ढापा टोल	३	३			६
	जम्मा	११	७		९	२७
वडा नं ३						
१	भंगेनी	७	२			९
२	चाउका		३			३
३	चन्दनडांडा	५	९		१	१५
	जम्मा	१२	१४		१	४३
वार्ड नं ४						
१	खालीपंथेरा				५	५
२	भलपोखरा	१			११	१२
३	च्यानडांडा				२	२
	जम्मा	१			१८	१९
वार्ड नं ५						
१.	गुफाडांडा	१			१७	१८
२.	पर्वते				९	९
३.	दर्जि	१२				१२

	जम्मा	१३			२६	३९
बडा नं ६						
१	पोखरा धारा				१९	१९
२	डढेला	३			५	८
३	कुवर				२६	२६
४	नेपाली	४२				४२
	जम्मा	४५			५०	९५
बडा नं ७						
१	उपल्लाडांडा	४	३		१०	१७
२	खाल्टेडांडा	३	१३		४	२०
	जम्मा	७	१६		१४	३७
बडा नं ८						
१	थामाडांडा		१		८	९
२	पण्डितं				९	९
३	चाउका	१			५	६
	जम्मा	१	१		२२	२४
वार्ड नं. ९						
१.	पिपलडाडा टोल	२७			५	३२
२.	कल्याण टोल		१		१९	२०
	जम्मा	२७	१		२४	५२
	कूल जम्मा	१४९	४०		१८२	३७१
	प्रतिशत	४०.१६	११.३२		४९.०५	१००.००
	टोलको संख्या ३१					

अनुसूची-३: खानेपानीको विद्यमान अवस्था

क्र. स.	टोलको नाम	खानेपानी सुविधा प्राप्त	सुविधा स्तरोन्ति गर्नु पर्ने	सुविधा नपुगेका	जम्मा घर संख्या	पाइप, धारा	सुधारिएको कुवा	नसुधारिएको कुवा	मूल, पैंथरा	अस्थायी मूलको संचित पानी	जम्मा
	बडा नं १										
१	नेपाले	८	८		८	५					१३
२	खोर	८	८		८	१			१		८
३	कमरे	१५	१५		१५	२					७
४	चित्रे	८	८		८	२			१		
५	ओखेनि	७	७		७	२					
६	कालमुडा	५	५		५	१					
	जम्मा	५१	५१	०	५१	१३	०	०	२	०	२८
	बडा नं २										
१	बुढीखर्क		२	२	२						८
२	पाथे	७	७		७	१	२				३
३	छाम्मीथुम	६	६		६	२					१०
४	देउरालीडांडा	६	६		६	२					५
५	ढापा टोल	६	६		६	२	२	१			६
	जम्मा	२५	२७	२	२७	७	४	१	०	०	३२
	बडा नं ३										
१	भंगोनी	९	९		९	१			१		७
२	चाउका	३			३	१					११
३	चन्दनडांडा	१५	१५		१५	५					३
	जम्मा	२७	२४	०	२७	७	०	०	१	०	४३
	बडा नं ४										
१	खालीपैंथेरा	५	५		५	२			२		८
२	भलपोखरा	१२	१२		१२	५					३
३	च्यानडांडा		२	२	२			१	१		४
	जम्मा	१७	१९	२	१९	७	०	१	३	०	३७
	बडा नं ५										
१	गुफाडांडा	१८	१८		१८	४					३
२	पर्वते	९	९		९	२					३
३	दर्जि	१२	१२		१२	१					५
	जम्मा	३९	३९	०	३९	७	०	०	०	०	४५

वडा नं ६											
१	पोखरा धारा	१९	१९		१९	६	१		१		९
२	डढेला	८	८		८	२					२
३	कुवर	२६	२६		२६	८	१		२		२
४	नेपाली	४२	४२		४२	४	१				५
	जम्मा	९५	९५	०	९५	२०	३	०	३	०	१८
वडा नं ७			१०								
१	उपल्लाडांडा	१७			१७	९		१			४
२	खाल्टेडांडा	२०			२०	१६		१			१५
	जम्मा	३७	०	०	३७	२५	०	१	१	०	३४
वडा नं ८											
१	थामाडांडा	९			९	५					४
२	पण्डितं	९			९	४	१	१			१५
३	चाउका	६			६	४					
	जम्मा	२४	०	०	२४	१३	१	१	०	०	१९
वार्ड नं ९											
१	पिपलडाडा टोल	३२	३२		३२	८		१			५
२	कल्याण टोल	२०	२०		२०	१४		४			१०
	जम्मा	५२	५२	०	५२	२२	०	५	०	०	५९
	कूल जम्मा	३६९	३७१	२	३७१	१२१	८	९	१०	०	३१५
	प्रतिशत	१९.४६	८३.८२	०.५४	१००	३२.६१	०	३.८५९	५.१४५	०	१००
	टोलको संख्या	३१									
पाईप धाराबाट पानी खाने ३६९ सुधारिएको कुवाबाट पानी खाने नसुधारिएको कुवाबाट पानी खाने १२ मूल पेंधेरा बाट पानी खाने १६ अस्थायी मुलको पानी संचित गरि खाने ९७											
								१९.४६		%	
										%	
										%	
										%	
										%	

अनुसूची-४: खानेपानीको सुविधास्तर निर्धारण

क्र. स.	टोलको नाम	पानी थाप्ने स्थान	जम्मा घर संख्या	सुविधास्तर निर्धारण				
				हालको अवस्था				
				गुणस्तर	परिमाण	समय	विश्वसनियता	सुविधास्तर
वडा नं १								
१	नेपाने	धारा	८	३	४५	१५	१२	३
२	खोर	धारा	८	३	४५	१५	१२	३
३	कमेरे	धारा	१५	३	३५	३०	१२	३
४	चित्रे	धारा	८	२	३०	१५	१२	२
५	ओखेनि	धारा	७	३	४५	१५	१२	३
६	कालमुडा	धारा	५	२	४५	१५	१२	२
	जम्मा		५१					
वडा नं २								
१	बुढीखर्क	धारा	२	३	१५	६०	१२	४
२	पाथ्रे	धारा	७	३	३०	३०	१२	३
३	छामीथुम	धारा	६	३	३०	१५	१२	३
४	देउरालीडांडा	धारा	६	३	३०	१०	१२	३
५	ढापा टोल	धारा	६	३	३०	१०	१२	३
	जम्मा		२७					
वडा नं ३								
१	भंगेनी	धारा	९	१	३०	२०	१२	२
२	चाउका	धारा	३	१	३०	१५	१२	२
३	चन्दनडांडा	धारा	१५	१	२०	३०	१२	३
	जम्मा		२७					
वडा नं ४								
१	खालीपधेरा	धारा	५	१	३०	१०	१२	२
२	भलपोखरा	धारा	१२	१	३०	५	१२	२
३	च्यानडांडा	धारा	२	०	०	०	०	०
	जम्मा		१९					
वडा नं ५								
१	गुफाडांडा	धारा	१८	१	२५	१५	१२	२
२	पर्वते	धारा	९	१	२५	१५	१२	२

३	दर्जि	धारा	१२	१	२०	४५	१२	३
	जम्मा		३९					
वडा नं ६								
१	पोखरा धारा	धारा	१९	१	२५	१५	१२	२
२	डढेला	धारा	८	१	२०	१५	१२	३
३	कुवर	धारा	२६	१	३०	१५	१२	२
४	नेपाली	धारा	४२	१	२०	४५	१२	३
	जम्मा		९५					
वडा नं ७								
१	उपल्लाडांडा	धारा	१७	१	४५	५	१२	१
२	खाल्टेडांडा	धारा	२०	१	४५	५	१२	१
	जम्मा		३७					
वडा नं ८			०					
१	थामाडांडा	धारा	९	१	४५	५	१२	१
२	पणितं	धारा	९	१	४५	५	१२	१
३	चाउका	धारा	६	१	४५	१०	१२	१
	जम्मा		२४					
वार्ड नं. ९								
१	पिपलडाडा टोल	धारा	३२	२	२५	२०	१२	२
२	कल्याण टोल	धारा	२०	२	२५	२०	१२	२
			५२					
	सुविधा स्तर	१	२४१	९९	२०५	३७१	६३	
	सुविधा स्तर	२	६५	२०१	११०	०	१६६	
	सुविधा स्तर	३	६५	७९	५४	०	१४०	
	सुविधा स्तर	४	०	०	२	०	२	
	जम्मा		३७१	३७१	३७१	३७१	३७१	

अनुसूची-५: आ.व. २०७०/०७१ सम्म सम्पन्न भएका १० वटा योजनाहरु र प्रयोगमा रहेका श्रोतहरु एवम् उक्त योजनाहरुको हालको अवस्था

क्र.सं	योजनाको नाम	हाल प्रयोगमा रहेका श्रोतहरु	योजनाको प्रकार	वडा नं	जम्मा लाभान्वित घर धूरीहरु	योजनाबाट लाभान्वित टोलहरुको नाम	सेवा सञ्चालन भएको वर्ष	योजनाको भौतिक अवस्था	सुधार गर्नु पर्ने
१	पचभैया खा.पा.यो	पचभैया	ग्रामिटी	१	१५	नेपाने, खोर, चित्रे, ओखेनी, कालमुडा टोल	२०६२ / २०६३	नराम्रो	पुनर्निर्माण तथा विस्तार
२	डाढाकटेरी उपल्लो क्यानडा, खानेपानी योजना	डाढाकटेरी उपल्लो	ग्रामिटी	१	१५	कमेरे, वुढीखर्क, सरस्वती प्रा.वि. नेपाने	२०३५	राम्रो	मर्मत तथा विस्तार आर.वि.टी र धारा वनाउन पर्ने
३	डाढाकटेरी तल्लो खा.पा.यो.		ग्रामिटी	१, २, २	५	वुढीखर्क, पाथे, छामीथुम, देउरालीडांडा, ढापा, चन्दनडांडा, दर्जिटोल	२०४५	नराम्रो	कलेक्सन च्याम्वर मर्मत, केही ठाउंमा पाइप लाईनको मर्मत गर्नु पर्ने धारा विस्तार
४	बलामुडा युनिसेफ हाल केन्द्रीय खा.पा.ले		ग्रामिटी	४, ५, ७, ८	१२६	भल पोखरा, गुफाडाङा, पर्वते, पोखरे धारा, नेपाली, कुवर टोल	२०४३	राम्रो	हाल के. खा.पा.यो ले १घर १धारा प्रणाली लागु गर्दै गरेको
५	गोरुमारे चित्रे	बलामुडा वि	ग्रामिटी	७ र ८	६१	खोर, चित्रे	२०६२	राम्रो	सुदृढिकरण प्रणाली थप गर्ने
६	नुनथला छारखोला खा.पा.यो	नुनथला र छारखोला	ग्रामिटी	३	५१	भंगनी, चाउका, चन्दनडांडा र दर्जि टोल	२०६५	राम्रो	१ आर.वि.टी मर्मत पाइप परिवर्तन र केवल कसिङ्ग गर्नुपर्ने
७	दमौराखोला छीरछिरे खा.पा.यो.	दमौराखोला र छीरछिरे	ग्रामिटी	९	५२	पिपलडांडा, कल्याणटोल, र शीसुकल्याण विद्यालय	२०५९	संरचना साना	पुनर्निर्माण गर्नुपर्ने मुल थप अधेरी खोलाको
८	खालीपध्येरा राम्चे भलपोखरा खा.पा	खालीपध्येरा र राम्चे	ग्रामिटी	४	१७	खालीपध्येरा, भलपोखरा	२०६३	राम्रो	मर्मत गर्नुपर्ने
९	कटुसका रुखमुनि खा.पा.यो	कटुसका रुखमुनि		६	९५	पोखराधारा, नेपाली, कवर, डडेला, टोल	२०६५	राम्रो	
१०	अधेरी खोला खा.पा.यो	अधेरी खोला	ग्रामिटी	५ र ६	४६	पोखराधारा, पर्वते, गुफाडाङा	२०६२	राम्रो	

अनुसूची-६: गाविसका टोलहरुमा घरेलु चर्पीको हालको अवस्था

क्र. स.	टोलको नाम	पक्की चर्पी भएका	कच्ची चर्पी भएका	चर्पी न भएका	जम्मा घर संख्या
वडा नं १					
१	नेपाले	८			८
२	खोर	८			८
३	कमेरे	१५			१५
४	चित्रे	८			८
५	ओखेनि	७			७
६	कालमुडा	५			५
	जम्मा	५१	०	०	५१
वडा नं २					
१	वुढीखर्क		२		२
२	पाथ्रे	७			७
३	छामीथुम	६			६
४	देउरालीडांडा	६			६
५	ढापा टोल	६			६
	जम्मा	२५	२	०	२७
वडा नं ३					
१	भंगेनी	९			९
२	चाउका	३			३
३	चन्दनडांडा	१५			१५
	जम्मा	२७	०	०	२७
वडा नं ४					
१	खालीपंधेरा	५			५
२	भलपोखरा	१२			१२
३	च्यानडांडा	२			२
	जम्मा	१९	०	०	१९
वडा नं ५					
१	गुफाडांडा	१८			१८
२	पर्वते	९			९
३	दर्जि	१२			१२
	जम्मा	३९	०	०	३९
वडा नं ६					

१	पोखरा धारा	१९			१९
२	डेला	८			८
३	कुवर	२६			२६
४	नेपाली	४२			४२
	जम्मा	९५	०	०	९५
बडा नं ७					
१	उपल्लाडांडा	१७			१७
२	खाल्टेडांडा	२०			२०
	जम्मा	३७	०	०	३७
बडा नं ८					
१	थामाडांडा	९			९
२	पण्डतं	९			९
३	चाउका	६			६
	जम्मा	२४	०	०	२४
वार्ड नं. ९					
१	पिपलडाडा टोल	३२			३२
२	कल्याण टोल	२०			२०
	जम्मा	५२	२	०	५२
	कूल जम्मा	३६९	२	०	३७१
	प्रतिशत	९९.४४	०.५६		१००
	टोलको संख्या ४९				

०

अनुसूची-७: विद्यालय तथा संस्थागत शैक्षालयको वर्तमान अवस्था

क्र. सं	विद्यालय वा संस्थाकोनाम	शैक्षालय भएको/नभएको	प्रयोगमा छ / छैन	पानीको सुविधा भएको	लैंगिक मैत्री	आवश्यकता पुरा गर्न सक्छ सकैन
१.	जनज्योति उ. मा.वि	छ	छ	छ	छ	सकैन
२.	लिमिठाना तिनधारे प्रा.वि.	छ	छैन	छैन	छैन	सकैन
३.	सरस्वति प्रा.वि.नेपाले	छ	छैन	छैन	छ	सकैन
४.	शिशु कल्याण प्रा.वि.अर्चले	छ	छ	छैन	छैन	सकैन
५.	ठानामौला उप स्वास्थ्य चौकि	छैन	छैन	छैन	छैन	सकैन
६.	गाविस कार्यालय	छ	छ	छैन	छैन	सकैन
७.	अतिरिक्त हुलाक	छैन	छैन	छैन	छैन	सकैन
८.	भुमेकोट चण्डी मन्दीर	छैन	छैन	छैन	छैन	सकैन
९.	बौद्ध विहार सल्यानधारा गुम्बा	छैन	छैन	छैन	छैन	सकैन
१०.	सामुदायिक भवन वार्ड नं. १	छैन	छैन	छैन	छैन	सकैन
११.	गुफाडाङ्डा मन्दिर	छैन	छैन	छैन	छैन	सकैन
१२.	सामुदायिक भवन वडा नं ९	छ	छ	छ	छैन	सकैन
१३.	सिमाखोलाको देवि मन्दिर	छैन	छैन	छैन	छैन	सकैन
१४.	सामुदायिक भवन वार्ड नं. २	छैन	छैन	छैन	छैन	सकैन
१५.	चारभन्ज्याङ्ग स्वास्थ्य केन्द्र	छ	छ	छ	छ	छ

अनुसूची-८: पूर्ण सरसफाइका सूचकहरुको अवस्था

क्र. स.	टोलको नाम	सबै घरपरिवारले चर्चाको नियमित प्रयोग गर्ने	महत्वपूर्ण अवस्थामा साबून पार्नाले हात धुने	घरायसी तहमा पिउनेपानी शुद्धिकरण गरी पिउने	व्यक्तिगत सरसफाइ कायम गर्ने	घर भित्र बाहिरका ठोस फोहोर मैला खाडलमा फाल्ने	खेर गएको पानीको उचित व्यवस्थापन गर्ने	भाँडा सुकाउने चांग भएका	धुँवा रहित चुल्हो भएको (गोबर र्यास, अन्य
वडा नं १									
१	नेपाले	८	८	०	८	०	०	०	८
२	खोर	८	८	०	८	४	०	०	७
३	कमेरे	१५	१५	१०	१५	०	५	०	१५
४	चित्रे	८	०	८	८	३	५	०	८
५	ओखेनि	७	७	०	७	०	७	०	७
६	कालमुडा	५	५	१	५	५	५	०	५
	जम्मा	५१	५१	१९	५१	१२	२८	०	५०
वडा नं २									
१	वुढीखर्क	२	२	०	२	०	०	०	२
२	पाथ्रे	७	२	१	७	२	२	०	७
३	छामीथुम	६	१	२	६	२	२	०	६
४	देउरालीडांडा	६	२	०	६	०	२	०	६
५	ढापा टोल	६	३	३	६	३	३	३	६
	जम्मा	२७	१०	६	२७	७	९	३	२७
वडा नं ३									
१	भंगेनी	९	४	५	९	९	५	०	९
२	चाउका	३	३	३	३	३	३	३	३
३	चन्दनडांडा	१५	१०	४	१५	४	०	४	१५
	जम्मा	२७	१७	१२	२७	१६	८	७	२७
वडा नं ४									
१	खालीपंधेरा	५	०	२	५	५	५	२	५
२	भलपोखरा	१२	५	५	१२	५	५	५	१२
३	च्यानडांडा	०	०	०	०	०	०	०	०
	जम्मा	१७	५	७	१७	१०	१०	७	१७
वडा नं ५									
१	गुफाडांडा	१८	३	५	१८	६	१०	५	१५
२	पर्वते	९	५	५	९	२	९	२	९
३	दर्जि	१२	०	०	०	०	०	०	८

	जम्मा	३९	८	१०	२७	८	१९	७	३२
वडा नं ६									
१	पोखरा धारा	१९	५	५	१९	५	१०	५	१५
२	डेढेला	८	२	०	८	१	५	१	५
३	कुवर	२६	१२	१२	२६	५	१५	१०	२६
४	नेपाली	४२	१०	०	४२	०	१०	१०	२५
	जम्मा	९५	२९	१७	९५	११	४०	२६	७१
वडा नं ७									
१	उपल्लाडांडा	१७	१५	१२	१७	३	१२	१२	१५
२	खालटेडांडा	२०	१०	८	२०	५	१५	११	२०
	जम्मा	३७	२५	२०	३७	८	२७	२३	३५
वडा नं ८									
१	थामाडांडा	९	४	२	९	२	४	५	९
२	पणिडत	९	२	४	९	३	६	५	९
३	चाउका	६	१	३	६	२	४	२	५
	जम्मा	२४	७	९	२४	७	१४	१२	२३
वार्ड नं. ९									
१	पिपलडाडा टोल	३२	२	५	३२	४	५	५	२०
२	कल्याण टोल	२०	७	१५	२०	६	१५	८	२०
	जम्मा	५२	९	२०	५२	१०	२०	१३	४०
	कूल जम्मा	३७१	१६१	१२५	३६९	८९	१६९	९८	३२२
	प्रतिशत	१००	४३.३९	३३.६९	९९.४४	२३.९८	४५.५५	२६.४९	८६.७९
	टोलको संख्या	३१							

अनुसूची-९: (क) गाविस स्तरिय तर्जुमा गरिएका खानेपानी योजनाहरूको विवरण

क्र. सं	योजनाको नाम प्राथमिकताको आधारमा	योजनाको प्रकार	वडा न	नयाँ/ मर्मत /पुन नियाण	श्रोतको नाम	अनुमानित संरचनाहरूको विवरण					टोलको नाम/घरधुरी	जातीय घरधुरी					बाढी पहिरो को संभावना
						इण्टेक गोटा	RVT No.	धारा संख्या	मेन लाईन मि	वितरण लाईन मि		जन जाती	दलित	अन्य	जम्मा	अन्य उपयोग	
१	पचभैया खा.पा.यो	ग्रामिटी	१	पुरानो पुनर्निर्माण	पचभैया	१	२	५	१९००	१५००	नेपाने द, खोर द, चित्रे द, ओखेनी ७, कालमुढा ५ टोल	१	२०	१५	३६		छ
२	डाडाकटेरी तल्लो खा.पा.यो.	ग्रामिटी	२	पुरानो पुनर्निर्माण	डाडाकटेरी तल्लो	२	२	५	३०००	५०००	वुढीखर्क २, पाथ्रे ७, छाम्पीथुम ६, देउरालीडांडा ६, ढापा ६, चन्दनडांडा १५, दर्जिटोल १२	१६	२८	१०	५४		छ
३	डाडाकटेरी उपल्लो क्यानडा, खानेपानी योजना	ग्रामिटी	१	पुरानो पुनर्निर्माण	डाडाकटेरी उपल्लो	१	१	५	३०००	४०००	कमेरे १५, वुढीखर्क २, सरस्वती प्रा.वि. नेपाने	०	१२	५	१७	सरस्वती प्रा.वि. नेपाने	छैन
४	दमौराखोला छीरछिरे खा.पा.यो.	ग्रामिटी	१	पुरानो पुनर्निर्माण	दमौराखोला र छीरछिरे	३	२	२२	३०००	३०००	पिपलडांडा ३२, कल्याणटोल २०, शीसुकल्याण विद्यालय	१	२७	२४	५२	शीसुकल्याण विद्यालय	छैन
५	खालीपधेरा राम्चे भलपोखरा खा.पा	ग्रामिटी	४	पुरानो मर्मत	खालीपधेरा र राम्चे	२	२	५	१०००	१०००	खालीपधेरा ५, भलपोखरा १२	०	१	१६	१७		छैन
६	नुनथला छारखोला खा.पा.यो	ग्रामिटी	३	पुरानो मर्मत	नुनथला र छारखोला	२	२	१०	१७००	२०००	भंगोनी ९, चाउका ३, चन्दनडांडा १५ र दर्जिटोल १२	१४	२४	१	३९		छैन
७	गोरुमारे चित्रे	ग्रामिटी	१	पुरानो मर्मत	कालमुडा	१	१	५	१०००	१५००	खोर द, चित्रे द,	०	३	१३	१६		
(ख) श्रोत संरक्षण																	
१	वुढीखर्क कुवा	श्रोत संरक्षण	३	नयाँ	वुढीखर्क कुवा						वुढीखर्क २			२	२		छैन
२	दुङ्गे धारा	श्रोत संरक्षण	३	नया	दुङ्गे धारा						चन्दनडांडा १५	९	५	१	१५		छैन
३	दुङ्गे धारा	श्रोत संरक्षण	१	मर्मत	दुङ्गे धारा						खोर द			८	८		छैन
४	धापाकुना कुवा	श्रोत संरक्षण	२	पुरानो मर्मत	धापाकुना कुवा						देउरालीडांडा ६, ढापा ६,	५	६	१	१२		छैन
५	खाल्टेखोला मुल	श्रोत संरक्षण	७	पुरानो मर्मत	खाल्टेखोला मुल						खाल्टे डांडा २०	३	१३	४	२०		छैन

६	पंधेराचौर कुवा	ग्रोत संरक्षण	९	पुरानो मर्मत	पंधेराचौर कुवा					कल्याण टोल २०	१		१९	२०		छैन
७	जुकेपानी मुल	ग्रोत संरक्षण	८	मर्मत	जुकेपानी मुल					पण्डित टोल ९			९	९		छैन
८	भंगेनी धारा	ग्रोत संरक्षण	४	मर्मत	भंगेनी धारा					भंगेनी ९	२	७	०	९		छैन
९	भलपोखरा पोखरी संरक्षण	ग्रोत संरक्षण	४	पुरानो मर्मत	भलपोखरा पोखरी					भलपोखरा १२ र खालि पंधेरा ५		१	१६	१७		छैन
१०	चन्दनडांडा पोखरी संरक्षण	ग्रोत संरक्षण	३	पुरानो मर्मत	चन्दनडांडा पोखरी					चन्दनडांडा	९	५	१	१५		छैन
११	अर्चलेको पोखरी संरक्षण	ग्रोत संरक्षण	९	पुरानो मर्मत	अर्चलेको पोखरी					कल्याण टोल २०	१		१९	२०		छैन

अनुसूची-९: (ख) गाविस स्तरमा तर्जुमा गरिएका सरसफाई सम्बन्धि योजनाहरूको विवरण

क्र. सं	योजनाको नाम प्राथमिकताको आधारमा	योजनाको प्रकार	वडा नं	स्थान	अनुमानित संरचनाहरूको विवरण		लाभान्वित समुदाय	जातीय घरधुरी					बाढी पहिरो को संभावना
					संख्या	क्षमता		जन जाती	दलित	अन्य	जम्मा	अन्य उपयोग	
१	ठानामौला उप स्वास्थ्य चौकि	युरीनल सहितको	६	पोखराधारा	१	२ कोठे	श्रद्धालु समुदाय	२०	३०	२०	७०	सेवा ग्राहि	छैन
२	गाविस कार्यालय	सामान्य	६	पोखराधारा	१	२ कोठे		३५	७०	१२५	२३०	सेवाग्राहि	छैन
३	अतिरिक्त हुलाक	सामान्य	७		१	१ कोठे	वाडका वासिन्दा र वटुवा	१०	५	१५	३०	सार्वजनिक कार्यक्रममा समेत उपयोगी	छैन
४	भुमेकोट चण्डी मन्दीर	सामान्य	२	कोट	१	१ कोठे	श्रद्धालु समुदाय	१०	२०	५५	१०५	विसेस मेला पर्वमा चाडवाड	छैन
५	बौद्ध विहार सल्यानधारा गुम्बा	सामान्य	२	देउरालीडाडा	१	१ कोठे	श्रद्धालु समुदाय	३०	१०	२०	६०	विसेस मेला पर्वमा चाडवाड	छैन
६	सामुदायिक भवन वार्ड नं. १	सामान्य	१	नेपाने	१	१ कोठे	श्रद्धालु समुदाय	३२	१	१८	५१	सभा भेला वैठक तालिम समेत	
७	गुफाडाङ्डा मन्दिर	सामान्य	३	गुफाडाङ्डा	१	१ कोठे	श्रद्धालु समुदाय	९	१५	२५	४९	विसेस मेला पर्वमा चाडवाड	
८	सामुदायिक भवन वडा नं ९ सोडेक	सामान्य	९	अर्चले	१	१ कोठे	समुह भेला तालिमका सहभागि समेत	१	२७	३२	५२	सभा भेला वैठक तालिम समेत	
९	सिमाखोलाको देवि मन्दिर	सामान्य	६	कवरटोल	१	१ कोठे	समुदायका व्यक्तिहरु फाटमा काम गर्ने कृषकहरु	४	१४	२०	४८	पुजागर्न आउने र धारामा सरसफाईका लागि आउने सबै लाभान्वित हुने	
१०	सामुदायिक भवन वार्ड नं. २	सामान्य	२		१	१ कोठे	२नं वार्डका सबै	७	११	९	२७	वैठक भेला, तालिम, वचत आदिका सेवाग्राहि	

अनुसूची-९: (ग) गाविस स्तरमा तर्जुमा गरिएका स्वच्छता सम्बन्धि योजनाहरूको विवरण

क्र. सं	योजनाको नाम प्राथमिकताको आधारमा	योजनाको प्रकार	बडा नं	स्थान	अनुमानित संरचनाहरूको विवरण		लाभान्वित समूदाय	जातीय घरधुरी				
					संख्या	क्षमता		जन जाती	दलित	अन्य	जम्मा	अन्य उपयोग
१	जुठेलो सुधार	व्यवस्थित जुठेलो र खेरजाने पानी संकलन गर्ने संरचना निर्माण	१ देखि ९	सैवै वस्ती	३७१	५ जना परिवारवाट उपयोग पछि खेर जाने पानी संचय गर्न सक्ने	गाविसका सम्पूर्ण वासिन्दा	४०	१४९	१८२	३७१	करेसावारी प्रवर्द्धन र आम्दानी वृद्धि
२	प्लास्टिक संकलन	जथाभावि फालिने प्लास्टिकवाट मुक्ति	१ देखि ९	४ वटै विद्यालय	४	विद्यार्थीले संकलन गरी त्याएका प्लास्टिकहरू सुरक्षित राख्न सक्ने	गाविसका सम्पूर्ण वासिन्दा	४०	१४९	१८२	३७१	विद्यार्थीकोलागि आवश्यक शैक्षिक सामाग्री किन्न सहयोग

अनुसूची-१०: (क) गाविस स्तरिय तर्जुमा गरिएका खानेपानी योजनाहरूको विवरण र लागत

क्र.सं	योजनाको नाम प्राथमिकताको आधारमा	वडा नं	नयाँ/मर्मत/पुनर्निर्माण	श्रोतको नाम	टोलको नाम/घरधुरी	जातीय घरधुरी				जनसंख्या	लागत ने रु वजारमा
						जन जाती	दलित	धार्मिक अ. सं.	अन्य		
ग्रामिटी प्रणालीका योजनाहरू											
१	पचभैया खा.पा.यो	१	पुरानो पुनर्निर्माण	पचभैया	नेपाने ८, खोर ८, चित्रे ८, ओखेनी ७, कालमुडा ५ टोल	१	२०		१५	३६	१८०
२	डाङाकटेरी तल्लो खा.पा.यो.	२	पुरानो पुनर्निर्माण	डाङाकटेरी तल्लो	बुढीखर्क २, पाथे ७, छामीथुम ६, देउरालीडांडा ६, ढापा ६, चन्दनडांडा १५, दर्जिटोल १२	१६	२८		१०	५४	२७०
३	डाङाकटेरी उपल्लो क्यानडा, खानेपानी योजना	१	पुरानो पुनर्निर्माण	डाङाकटेरी उपल्लो	कमेरे १५, बुढीखर्क २, सरस्वती प्रा.वि. नेपाने	०	१२		५	१७	८५
४	दमौराखोला छारछिरे खा.पा.यो.	१	पुरानो पुनर्निर्माण	दमौराखोला र छारछिरे	पिपलडांडा ३२, कल्याणटोल २०, र शीसुकल्याण विद्यालय	१	२७		२४	५२	२६०
५	खालीपंधेरा राम्चे भलपोखरा खा.पा	४	पुरानो मर्मत	खालीपंधेरा र राम्चे	खालीपंधेरा ५, भलपोखरा १२	०	१		१६	१७	८५
६	नुनथला छारखोला खा.पा.यो	३	पुरानो मर्मत	नुनथला र छारखोला	भंगोनी ९, चाउका ३, चन्दनडांडा १५ र दर्जि टोल १२	१४	२४		१	३९	१९५
७	गोरुमारे चित्रे	१	पुरानो मर्मत	कालमुडा	खोर ८, चित्रे ८,	०	३		१३	१६	८०
ग. श्रोत संरक्षण											
१	बुढीखर्क कुवा	३	नयां	बुढीखर्क कुवा	बुढीखर्क २				२	२	१०
२	दुङ्गे धारा	३	नया	दुङ्गे धारा	चन्दनडांडा १५	९	५		१	१५	७५
३	दुङ्गे धारा	१	मर्मत	दुङ्गे धारा	खोर ८				८	८	४८
४	धापाकुना कुवा	२	पुरानो मर्मत	धापाकुना कुवा	देउरालीडांडा ६, ढापा ६,	५	६		१	१२	६०
५	खाल्टेखोला मुल	७	पुरानो मर्मत	खाल्टेखोला मुल	खाल्टे डांडा २०	३	१३		४	२०	१००
६	पंधेराचौर कुवा	९	पुरानो मर्मत	पंधेराचौर कुवा	कल्याण टोल २०	१			१९	२०	१००
७	जुकेपानी मुल	८	मर्मत	जुकेपानी मुल	पाण्डित टोल ९				९	९	४५
८	भंगोनी धारा	४	मर्मत	भंगोनी धारा	भंगोनी ९	२	७		०	९	४५
९	भलपोखरा पोखरी संरक्षण	४	पुरानो मर्मत	भलपोखरा पोखरी	भलपोखरा १२ र खाली पंधेरा ५		१		१६	१७	८५

१०	चन्दनडांडा पोखरी संरक्षण	३	पुरानो मर्मत	चन्दनडांडा पोखरी	चन्दनडांडा	९	५		१	१५	७५	९०
११	अर्चलेको पोखरी संरक्षण	९	पुरानो मर्मत	अर्चलेको पोखरी	कल्याण टोल २०	९			१९	२०	१००	१२०
१२	चन्दनडांडा पोखरी संरक्षण (ख)	३	पुरानो मर्मत	चन्दन डाँडा पोखरी	चन्दनडांडा	९	५		१	१५	७५	९०
१३	पोखरा धाराको पोखरी संरक्षण	६	नयाँ	पोखरा भित्ता	कुंवरटोल, पोखराधारा टोल, नेपाली टोल		४५		५१	९६	४८०	५७६
					जम्मा						१२९०	१५४८
					खानेपानी तर्फको कूल जम्मा (सबै स्थिकमको लागत श्रोत संरक्षण समेत)							११९४३

अनुसूची-१०: (ख) गाविस स्तरिय तर्जुमा गरिएका सरसफाई सम्बन्धी योजनाहरुको विवरण र लागत

क्र. सं	योजनाको नाम प्राथमिकताको आधारमा	योजनाको प्रकार	वडा नं	स्थान	अनुमानित संरचनाहरुको विवरण		लाभान्वित समुदाय	जातीय घरघुरी					लागत रु हजारमा
					संख्या	क्षमता		जन जाती	दलित	अन्य	जम्मा	अन्य उपयोग	
१	ठानामौला उप स्वास्थ्य चौकि	युरिनल सहितको	६	पोखराधारा	१	२ कोठे	श्रद्धालु समुदाय	२०	३०	२०	७०	सेवा ग्राहि	२००
२	गाविस कार्यालय	सामान्य	६	पोखराधारा	१	२ कोठे		३५	७०	१२ ५	२३०	सेवाग्राहि	२००
३	अतिरिक्त हुलाक	सामान्य	७		१	१ कोठे	वार्डका वासिन्दा र वटुवा	१०	५	१५	३०	सार्वजनिक कार्यक्रममा समेत उपयोगी	१००
४	भुमेकोट चण्डी मन्दीर	सामान्य	३	कोट	१	१ कोठे	श्रद्धालु समुदाय	१०	२०	५५	१०५	विसेस मेला पर्वमा चाडवाड	१००
५	बौद्ध विहार सत्यानधारा गुम्बा	सामान्य	२	देउरालीडाडा	१	१ कोठे	श्रद्धालु समुदाय	३०	१०	२०	६०	विसेस मेला पर्वमा चाडवाड	१००
६	सामुदायिक भवन वार्ड नं. १	सामान्य	१	नेपाने	१	१ कोठे	श्रद्धालु समुदाय	३२	१	१८	५१	सभा भेला वैठक तालिम समेत	१००
७	गुफाडांडा मन्दिर	सामान्य	३	गुफाडाडा	१	१ कोठे	श्रद्धालु समुदाय	९	१५	२५	४९	विसेस मेला पर्वमा चाडवाड	१००
८	सामुदायिक भवन वडा नं ९ सोडेक	सामान्य	९	अर्चले	१	१ कोठे	समुह भेला तालिमका सहभागि समेत	१	२७	३२	५२	सभा भेला वैठक तालिम समेत	१००
९	ठानामौला उप स्वास्थ्य चौकि	युरिनल सहितको	६	पोखराधारा	१	२ कोठे	श्रद्धालु समुदाय	२०	३०	२०	७०	सेवा ग्राहि	२००
सरसफाई सम्बन्धी कार्यक्रमहरुको जम्मा													१२००

अनुसूची-९: (ग) गाविस स्तरमा तर्जुमा गरिएका स्वच्छता सम्बन्धी योजनाहरुको विवरण

क्र. सं	योजनाको नाम प्राथमिकताको आधारमा	योजनाको प्रकार	वडा नं	स्थान	अनुमानित संरचनाहरूको विवरण		लाभान्वित समूदाय	जातीय घरधुरी				
					संख्या	क्षमता		जन जाती	दलित	अन्य	जम्मा	लागत र हजारमा
१	जुठेल्नो सुधार	खेरजाने पानी संकलन गर्ने संरचना निर्माण	१ - ९	सबै वस्ती	३७१	उपयोग पछि खेर जाने पानी संचय गर्न सक्ने	गाविसका सम्पूर्ण वासिन्दा	४०	१४९	१८२	३७१	७४२
२	प्लास्टिक संकलन	जथाभावि फालिने प्लास्टिकहाट मुक्ति	१ देखि ९	४ वटै विद्यालय	६	विद्यार्थीले ल्याएका प्लास्टिकहरू सुरक्षित राख्न सक्ने	गाविसका सम्पूर्ण वासिन्दा	४०	१४९	१८२	३७१	३७१
स्वच्छताता अभियुद्धि सम्बन्धि कार्यक्रमको जम्मा खर्च										१११३		
खानेपानी, सरसफाई तथा स्वच्छता सम्बन्धि कार्यक्रमको कुल खर्च										१३५९०		

अनुसूची-११: गाविस स्तरीय पूर्ण सरसफाई रणनीतिक योजना

पूर्ण सरसफाई रणनीतिक योजना

खुल्ला दिसामुक्त घोषणाको प्रतिफललाई दिगो र निरन्तर रूपमा अगाडि बढाइ आधारभूत सरसफाई तथा स्वच्छताको अवस्थामा सुधार गर्नु पर्दछ । घोषणाको समयसम्म आउँदा गर्ने इच्छा भएपनि गर्न बाँकी रहेको, सुधार गर्नुपर्ने महशुस भएका पक्षहरू, थप गर्नुपर्ने तथा स्तरीकरण गर्नुपर्ने कुरा रहेका हुन्छन् । खुल्ला दिसामुक्त घोषणालाई दिगो, घोषणा पछिको सुविधामा पहुँच तथा पूर्ण सरसफाई अभियानलाई समयमै सफल बनाउने चहाना गाविसको रहेको छ । गाविसको सरसफाई तथा स्वच्छताको अवस्था पहिचान, योजना तयार, स्रोत साधनको परिचालन, प्रभावकारी कार्यान्वयन गरि छिटो भन्दा छिटो सफलता हासिल गर्नका लागि गाविसस्तरीय पूर्ण सरसफाई रणनीतिक यजोनाको आवश्यक महशुस गरि यो रणनीतिक योजना तयार गरिएको छ ।

१ सोच

ठानामौला गाविसमा बसोबास गर्ने सम्पूर्ण बसिन्दाहरूको स्वास्थ्यमा सुधार गरि समुदायको क्षमता विकास, आर्थिक समुन्नति र वातावरण मैत्री सामाज निर्माण गर्नु रहेको छ ।

२ लक्ष्य

ठानामौला गाउँ विकास समिति पूर्ण सरसफाई युक्त गाविसको रूपमा पहिचान गराउने

३.ध्येय

- क) २०७२ चैत्र मसान्त सम्ममा पूर्ण सरसफाईको लागि आवश्यक पर्ने विवरणहरू बडागत रूपमा पुरा गरिने छ ।
ख) २०७३ असोज मसान्त सम्ममा गाविसको सम्पूर्ण बडाहरू पुर्ण सरसफाई युक्त वार्ड र वि.स. २०७३ चैत्र मसान्त सम्ममा पूर्ण सरसफाई तथा आनीवानी परिवर्तन भएको गाविस घोषणा गर्ने ।
ग) यस गाविसलाई २०७४ बैशाख पश्चात पूर्ण सरसफाई पश्चातको क्रियाकलापहरूको थालनी गर्ने ।

४ उद्देश्य

यस रणनीति तयार भएपछि निम्न उद्देश्यहरू पुरा हुनेछन् ।

- क) खुल्ला दिसामुक्तको अवस्था दिगो रूपमा रही रहने छ ।
ख) व्यक्तिगत, घरायसी, संस्थागत तथा वातावरणीय सरसफाई अवस्था अनुकरणीइ हुने छ ।
ग) संस्थागत, सार्वजनिक तथा घरायसी शैचालयहरू सुरक्षित र प्रयोगकर्ता मैत्री हुनेछन् ।

४ रणनीति:

- क) ठानामौला गाविसलाई वि.स. २०७४ बैशाख मसान्तसम्ममा पूर्ण सरसफाई घोषणा गरि पूर्ण सरसफाईको वानी व्यबहार परिवर्तन भएको प्रमाणीकरण गर्ने ।
ख) खुल्ला दिसामुक्त पछिको अवस्थाको विश्लेषण गरि गाविसको सरसफाई तथा स्वच्छताका अवस्था पहिचान गर्ने । गाविसमा रहेको स्रोत र साधनको पहिचान, परिचालन र परिवेश (३ प) निर्माण गर्ने ।
ग) भिवाससिसि, बडा नागरिक मञ्च, विद्यालय, स्वास्थ्य चौकी, र गाविसले पूर्ण सरसफाईको अभियान अगाडि बढाउने सबैलाई समेट्नेको मुख्य जिम्मेवारी लिने ।
घ) जिविस, गाविस तथा अन्य सरोकारवाला निकायहरूले बार्षिक कार्यक्रम तथा वजेट विनियोजित गर्नेक्रममा पूर्ण सरसफाई तथा आनीवानी परिवर्तनलाई प्रथामिकतामा राख्न पहल गर्ने ।
ड.) गाविसमा भएको सार्वजनिक, संस्थगत तथा विद्यालय शैचालयहरूलाई स्थायी र स्वच्छ बनाउन शैचालय संचालन तथा मर्मतका लागि विशेष कार्यक्रमहरू संचालन गर्ने । साथै घरायसी शैचालयको अवस्था नियमित रूपमा सुधार गर्ने ।
च) जिल्ला र गा. वि. स. मा रहेका विभिन्न सरकारी तथा अर्ध सरकारी कार्यालयहरू, नागरिक समाज, संचार क्षेत्र तथा पत्रकार, समाजसेवी व्यक्तिहरू, राजनीतिक संगठनहरू, खानेपानी उपभोक्ता महासंघ,

विद्यालय, नीजि क्षेत्र, सामुदायिक वन, महिला सञ्जाल, दलित सञ्जाल, जनजाति सञ्जाल, गैर सरकारी संस्थाहरु तथा विभिन्न निकायहरूसँगको सहकार्य, समनवय, जिम्मेवारी बाँडफाँड गरि पूर्ण सरसफाइ अभियान लाई अघि बढाउने ।

- छ) गाँउ वस्ती, टोल, वडा, विद्यालयहरूले पूर्ण सरसफाइ अभियान सफल पार्न कार्य योजना सहित सकिय रुपमा संलग्न हुने र साथै भिवाससिसिको निर्णयलाई कार्यान्वयन गर्ने जिम्मेवारी बहन गर्ने ।
- ज) संस्थागत तथा संरचनागत रुपमा कार्य योजना निर्माण, वजेट व्यवस्थापन, कार्यान्वयन, अनुगमन तथा समिक्षा प्राणली बनाउने ।
- झ) पूर्ण सरसफाइको अभियान असहयोग गर्ने व्यक्ति, संस्था वा समूहलाई सहि दिशामा लेराउन गाविसले थप नियमहरु आवश्यकता अनुसार बनाउने र अनुमोदन गरि लागु गर्ने ।
- ज) प्रोत्साहन, सम्मान, पुरस्कारको माध्यमबाट पूर्ण सरसफाइको अभियानलाई तीव्रता दिइने छ भने दण्ड, सजाय, जरिवनाको नीतिको माध्यमबाट पूर्ण सरसफाइ अभियानमा आएको प्रतिकूल वातावरणलाई सुधार गर्ने ।
- ट) समुदायको अगुवाईमा पूर्ण सरसफाइ, विस्तारित समुदायको अगुवाईमा पूर्ण सरसफाइ तथा विद्यालयको अगुवाईमा पूर्ण सरसफाइ अवधारणाहरूलाई मुख्य आधार मानी पूर्ण सरसफाइ अभियान संचालन गर्ने ।

५ कार्यनीति

- क) गाविसमा संचालन गरिन सरसफाइ तथा स्वच्छता सम्बन्धी क्रियाकलापहरु एकिकृत रुपमा संचालन गर्न सबै सरोकारावालाहरु वीच प्रत्येक महिनाका एकपटक वैठक वस्ने ।
- ख) गाविसमा भएको स्रोत साधानको पहिचान गरि गाविसको योजना तयार तथा अद्यावधिक गर्ने ।
- ग) गाविस तहको योजनालाई आधार मानी प्रत्येक वडा, विद्यालयहरूले संरचनागत रुपमा अघि बढने । उनीहरूको क्षमता विकासको लागि सचेतना तथा अभिमुखीकरण गर्ने । विषयबस्तु, कार्य योजना र अनुगमनको ढाँचाको वारेमा प्रष्ट पार्ने ।
- घ) वडा तथा गाविस तहमा नियमित वैठक वस्ने । प्रत्येक वैठकमा कम्तीमा महिनभरि भएको प्रगति, भोग्नु परेको समस्या, सम्भावित चुनौति, सामाधानको उपाय र आगिम महिनाको लक्ष्यहरु विवरण पेश गर्ने ।
- ड.) जिल्लाले निर्धारित गरेको पूर्ण सरसफाइको सूचकहरूको विवरण राख्ने, अद्यावधिक गर्ने र भिवाससिसिले यसको अवस्थाको लेखाजोखा गरि आवश्यकतानुसार थप कदम चाल्ने ।
- च) गाविस स्तरीय खानेपानी, सरसफाइ तथा स्वच्छता समन्वय समिति (भिवाससिसि) को नाममा गाविसमा सरसफाइ कोष स्थापना गर्ने र कोष परिचालन गरि एकिकृत रुपमा कार्यक्रम संचालन गर्ने । यसको लागि प्रत्येक वर्ष कुन कुन संघ संस्थाले कति रकम विनियोजित गर्ने भन्ने कुरा भिवाससिसि र सरोकारावालाहरूको भेलावाट निर्णय गर्ने ।
- छ) सरसफाइ तथा स्वच्छता र शौचालय सम्बन्धी सामाग्री सजिलैसँगै समयमै सस्तो र विकल्प सहित प्राप्त गर्न व्यवसायीहरूसँग सहकार्य गर्ने । गाविस हाताभित्रै प्यान, पाइप, सिमेन्ट, रड, हर्पिक, ब्रस, सावुन, टुथपेष्ट, काइयो, नेल कटर उपलब्धताको व्यवस्था गर्ने त्यस्तैगरि सरसफाइ तथा स्वच्छता सम्बन्धी स्रोत व्यक्ति, चर्पी निर्माण, रिड. तथा प्यान बनाउने मिस्त्री तयार गर्ने ।
- ज) स्वास्थ्य तथा शारीरिक अध्ययन गराउने शिक्षक, गाविस सचिव, स्वास्थ्य चौकीका इन्चार्ज, गाविसमा कार्यरत बिकाससँग सम्बन्धित कर्मचारी, गैर सरकारी संस्थाको सामाजिक परिचालकहरु, महिला स्वास्थ्यकर्मी, क्लवका प्रतिनिधीहरु र यस्तै अन्य व्यक्तिहरूलाई स्रोत व्यक्ति तयार गर्ने ।
- झ) वडा नागरिक मञ्चले वडा वास सिसिको भूमिका समेत निर्वाह गर्ने सो मञ्चले आ आफ्नो वडामास्थानीय स्तरका उत्प्रेरकहरु तयार तथा परिचालन गर्ने । वडा नागरिक मञ्चले वडाको सरसफाइको नेतृत्व, कार्य योजना कार्यान्वयन, मानवीय स्रोतको परिचालन, कार्य योजना अद्यावधिक गर्ने तथा अनुगमनका कामहरु गर्ने ।
- ञ) भिवाससिसिसँग समन्वय गरि सम्बन्धी वडाका वडा नागरिक मञ्चले हरेक घरको सम्पूर्ण नामावली अभिलेख राखी सरसफाइ कार्ड वितरण गर्ने । पूर्ण सरसफाइ भएपछि पूर्ण सरसफाइको प्रमाणीकरण गर्न

स्टीकर टास्ने । गा. वि. स.मा कुनैपनि किसिमको सेवा सुविधा र सिफारिस लिन आउँदा घरमा पूर्ण सरसफाइको सूचक पुरा भए नभए वा कति वटा पुरा भएको जनाकारी लिने । तोकिएको समयसम्म पुरा भएको प्रमाण पेश नगर्ने घरधुरीहरुलाई गा.वि.स. वाट दिईने सेवा सुविधा तथा सिफारिसको सन्दर्भमासमयमै बिस्तृत छलफल गर्ने ।

- ट) स्वास्थ्य चौकिमा सरसफाइ डेस्क स्थापना गर्ने र सेवा लिन आउने विरामी तथा उसको साथमा आउने परिवारका सदस्यलाई पूर्ण सरसफाइ सम्बन्धि जानकारी दिने र साथै प्रत्येक विद्यालयहरुमा सरसफाइ नमूना टेबल राखी सचेतना अभिवृद्धि गर्ने ।
- ठ) पूर्ण सरसफाइ घोषणाको लागि गाँउ, टोल, वडाहरु वीच प्रतिस्पर्दा गराउने र घोषणा गरेको आधारमा प्रोत्साहनका व्यवस्था गर्ने । त्यस्तैगरि गा.वि.स स्तरीय खानेपानी, सरसफाइ तथा स्वच्छता समन्वय समितिको निर्णयानुसार अन्य पुरस्कार तथा प्रोत्साहन दिनुपर्ने व्यक्ति, संस्था वा समूह पहिचान गरि पुरस्कृत गर्ने ।
- ड) पूर्ण सरसफाइ घोषणाको प्रतिवद्वता तयार पारीघोषणाको दिन सम्पूर्ण समुदायहरुलाई प्रतिवद्वता व्यक्त गर्न लगाउने र सोही पूर्ण सरसफाइलाई स्थायीत्व दिने ।

६ स्रोत र साधनको व्यवस्थापन

क) मानवीय स्रोत साधान पहिचान र परिचालन

- गा. वि. स स्तरीय खानेपानी, सरसफाइ तथा स्वच्छता समन्वय समिति
- वडामा बडा नागरिक मञ्चहरु
- गाविस स्तरीय सञ्जालहरु
- शिक्षक शिक्षिका, विद्यार्थी, विद्यालय व्यवस्थापन समिति, शिक्षक अभिभावक संघ तथा जुनियर रेडक्रस र बाल क्लब
- गा. वि. स. भित्र रहेका सरकारी, गैर सरकारी संस्था, विकाससँग सम्बन्धी निकायहरुका प्रतिनिधि तथा कर्मचारीहरु
- पूर्ण सरसफाइ सम्बन्धि उत्प्रेरकहरु
- महिला स्वास्थ्य स्वयं सेविका
- सामाजिक परिचालकहरु
- सहकारी संस्थाहरु
- धार्मिक तथा सास्कृतिक समूह तथा ती समूहका प्रमुख तथा प्रतिनिधीहरु
- स्थानीय स्तरमा गठित समूहमा आबद्ध व्यक्तिहरु (आमा समूह, महिला समूह, बालक्लब, आदि)
- राजनैतिक दलका प्रमुख तथा प्रतिनिधिहरु
- नेपाल रेडक्रस सोसाइटी, उप शाखा एवं त्यसका सदस्यहरु
- सुरक्षा निकाय,
- दातृ निकाय र त्यससँग आबद्ध व्यक्ति तथा संस्थाहरु
- स्थानीय तहका दक्ष मानवीय स्रोतहरु जस्तै: सिकर्मी, डकर्मीहरु, सरसफाइ तथा स्वच्छता सम्बन्धी स्रोत व्यक्तिहरु
- स्थानीय व्यवसायी, व्यापारीहरु तथा निर्माण व्यवसायी

- नागरिक समाज
- संचार गृह तथा पत्रकारहरु
- सार्वजनिक यातायाता कर्मचारी तथा चालकहरु

ख) आर्थिक स्रोत साधान पहिचान र परिचालन

क्र. स.	निकायहरु	वार्षिक बजेट
१	गा.वि.स.को सरसफाई कोष	
२	गा.वि.स को वार्षिक सरसफाई तथा स्वच्छता सम्बन्धी कार्यक्रम	१,२०,०००।
३	समपुरक कोषहरु	
४	वन उपभोक्ता समिति	
५	बडाहरुवाट संकलन	
६	जरिवाना संकलन	
७	सहयोग (दान, चन्दा, पुरस्कार आदि)	
	जम्मा	

७ ठानामौला गाविसको विव्वमान चुनौती तथा अवसरहरु:

क) चुनौतीहरु

- भिवाससिसिको नियमित वैठक, कार्य योजनानुसार कियाकलाप संचालन, वार्षिक बजेटको वातावरण सृजना जस्ता गतिविधीमा निर्वाह गनुपर्ने भूमिका ।
- प्रत्येक घरधुरीमा भएको शैचालयको मर्मत सभार तथा स्तरोन्नती, नयाँ निर्माण भएको घरधुरी तथा वसाइ सराइ घरधुरीमा शैचालयको सुनिश्चिता ।
- सस्थागत तथा सार्वजनिक स्थलहरुमा रहेका शैचालय र सरसफाई तथा स्वच्छताको दीगोपना गर्दै अवस्थामा सुदृढीकरण ।
- सावुन पानीले हातधुने, घरायसी पानी शुद्धिकरणका विधी अपनाई पानी पिउने तथा व्यक्तिगत सरसफाई कायम राख्ने सन्दर्भमा व्यक्तिगत तहमा चेतना अभिवृद्धि ।
- गाविस तथा बडातहमा तयार भएको कार्य योजना तथा अनुगमन प्रणालीको कार्यान्वयन र प्रभावकारिता
- पूर्ण सरसफाईको अभियान प्रत्येक घरदैलो, विद्यालय र संघ संस्थाहरुको संलग्नता र परिवर्तनको लागि जिम्मेवारी लिने ।
- तोकिएको समयसीमा भित्रै बडा तथा गाविसलाई पूर्ण सरसफाईयुक्त क्षेत्र घोषणा ।

ख) अवसरहरु

- गाविसमा एक चरणको सरसफाई अभियान सफल भै खुल्ला दिसामुक्त क्षेत्र घोषणा भएको र सरसफाई तथा स्वच्छता अभियानले निरन्तरता पाएको ।
- गाविसस्तरीय खानेपानी, सरसफाई तथा स्वच्छता समन्वय समिति र बडामा बडा नागरिक मञ्चले बडा सरसफाई तथा स्वच्छता समन्वय समितिको रूपमा जिम्मेवारी वहन गर्न सक्ने अवस्था रहेको ।

- गाविसभित्र रहेको सम्पूर्ण निकायहरु खुल्ला दिसामुक्त अभियानमा सक्रिय रूपमा सहभागि भएकोले खुल्ला दिसामुक्तको दीगोपना र पूर्ण सरसफाइ तथा आनीवानी परिवर्तन सम्बन्धी जानकारी हासिल गरेको ।
- पूर्ण सरसफाइ तथा आनीवानी परिवर्तनको अभियानलाई संचालन गर्न सहयोगी निकाय र गाविसभित्र पनि मानवीय स्रोत तयार भै सकेको ।
- स्थानीय निकाय र स्थानीय समुदायको अगुवा र अपनत्व वहन गरेकोले अभियान लामो समयसम्म व्यक्तिगत तहसम्म पुग्ने ।
- गाविसभित्र वसिन्दाहरुको सरसफाइ तथा स्वच्छताको सचेतनाको स्तर दिनप्रतिदिन बढ्दै गएको ।
- स्वयं राष्ट्रले पनि सरसफाइ तथा स्वच्छताको विषयवस्तुलाई आधारभूत सवालको रूपमा लिई माताहतको निकायलाई सक्रिय रूपमा जिम्मेवारी वहन गर्न निर्देशन दिएको ।
- गा.वि.स.मा विभिन्न किसिमका सामुदायिक संघ संस्थाहरु, आमा समुह, वाल क्लबहरु, महिला समुहहरु तथा जातिय संगठनहरु कार्यरत रहेकाले तिनीहरुलाई सरसफाईको क्षेत्रमा परिचालन गर्न सकिने ।

८ अनुगमन र मूल्यांकन

गाविसमा पूर्ण सरसफाईको अभियान प्रभावकारी रूपले संचालन तथा सफल बनाउन जिल्ला तह, गाविस तह, वडा तह र स्थानीय समुदायहरुको तहवाट अनुगमन गरिने छ । गाउँ स्तरीय खानेपानी, सरसफाइ तथा स्वच्छता समन्वय समितिले आबश्यकतानुसार तहगत अनुगमन तथा मुल्यांकन समिति बनाउने छ । सो समितिले नियमित अनुगमन गर्ने छ । अनुगमन तथा मुल्यांकन गर्नका लागि विधिहरु निर्धारण गरि व्यक्तिगत, घरायसी तथा संस्थागत तहमा पूर्ण सरसफाईका सूचकहरु पुरा भए नभएको अनुगमन गर्ने छ । अनुगमनको लागि पूर्ण सरसफाईको सूचक तथा विस्तारीत सूचक सहित फारम तयार गरिने छ । अनुगमन तथा मुल्यांकन समितिले फारम भरि प्रतिवेदन तयार गर्ने छ । सोही प्रतिवेदनलाई आधारमानी आगमी दिनमा गरिने क्रियाकलापहरु निर्धारण गरिने छ ।

९ पूर्ण सरसफाइ पश्चातको क्रियाकलापहरु :

खुल्ला दिसामुक्त घोषणा पश्चात घोषणालाई दीगो बनाउने र पूर्ण सरसफाइ तथा आनीवानी परिवर्तनको अभियानलाई तीव्रता दिइ पूर्ण सरसफाइयुक्त क्षेत्र बनाउनु हो । पूर्ण सरसफाइ तथा आनीवानी परिवर्तन क्षेत्र घोषणा पश्चात पनि सरसफाइ तथा स्वच्छताको अभियान सम्पन्न भएको हुदैन । तसर्थ पूर्ण सरसफाइलाई दीगोपना र घोषणा गर्दा सूचकको रूपमा नभएको अन्य सरसफाइ तथा स्वच्छताको क्रियाकलापलाई समेट्दै वातावरण मैत्री सरसफाइ तथा स्वच्छता र अर्ध शहरमुखी विशेषताका सरसफाइ तथा स्वच्छताको अभियानलाई निरन्तरता दिनुपर्छ ।

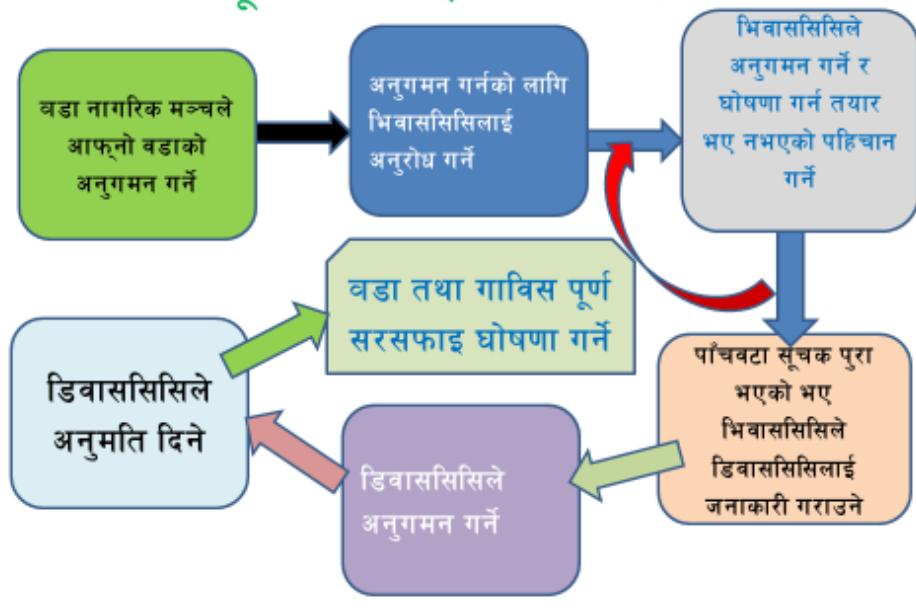
यसको लागि शौचालयको स्तरीकरण तथा प्रयोगकर्ता मैत्री, भान्साको फोहोरवाट आफैले मल बनाउने, प्लाष्टिकलाई छुट्टै जम्मा गरी बिक्की वा निर्धारित स्थलमा जम्मा गर्ने, बैकल्पीक उर्जाको प्रयोग, फोहोर मैला व्यवस्थापन, खानेपानीको मुहान संरक्षण, पानीको गुणस्तर परिक्षण, पोखरीहरुको संरक्षण, प्लाष्टिक भोला निषेध, स्यानिटरी ल्याण्डफिल्ड साइट, स्थानीयस्तरमै सरसफाइ सामाग्रीको व्यवस्थापन, ढलको व्यवस्था, नियमित बजेट र संस्थागत क्रियाकलाप आदि क्रियाकलापहरु अगाडि बढाइने छ ।

पूर्ण सरसफाइको लागि वडा । गाविस तहका कार्ययोजना

क्र सं	क्रियाकलाप	मिति		जिम्मेवारी	
		देखि	सम्म	मुख्य	सहयोगी
१	गाविस सचिवसँगको परामर्शमा गरि भिवाससिसिको बैठकको मिति निर्धारण गर्ने	नियमित	भैरहेको	सदस्य सचिव	गाविस
२	भिवाससिसिको बैठक: खुल्ला दिसामुक्त घोषणा पछिको अवस्था माथि छलफल,	नियमित		संयोजक	सामाजिक परिचालक(साप)
३	गाविसको सबै घरधुरी सरसफाइ सम्बन्धी तथ्यांक संकलन (चपी, चाड., फोहोर थुपार्ने खाडल, सावुन पानीले हातधुने ठाँउ आदि)		२०७२ मार्ग मसान्त सम्म	भिवाससिसि	वडा नागरिक मञ्च (वनाम) र सा.प.
४	गाविस स्तरीय पूर्ण सरसफाइ सम्बन्धी कार्य योजना निर्माण तथा जिम्मेवारी वाडफाड	२०७२ असोज १ देखि	२०७२ कार्तिक ३० गते	भिवाससिसि	वडा नागरिक मञ्च र सा.प.
५	वडा नागरिक मञ्चको बैठक र वडा वास सिसिको जिम्मेवारी सम्बन्धी निर्णय गर्ने		२०७२ माघ मसान्त सम्ममा	भिवाससिसि	वडा नागरिक मञ्च र सा.प.
६	वडा नागरिक मञ्चलाई अभिमुखिकरण		२०७२ आश्विन मसान्त सम्ममा	भिवाससिसि	गविस सचिव सा.प.
७	वडा वाससिसि । वडा नागरिक मञ्चको नेतृत्वमा वडा कार्य योजना निर्माण		२०७२ कार्तिक मसान्त सम्ममा	भिवाससिसि	गविस सचिव सा.प.,
८	वडा तहका पूर्ण सरसफाइ तथा स्वच्छता सम्बन्धी छलफल तथा अन्तरकिया		२०७१ चैत्र मसान्त सम्ममा	भिवाससिसि	सामाजिक परिचालक,
९	प्रत्येक दुई महिनाको एक पटक भिवाससिसिको बैठक	नियमित	प्रत्यक महिनाको पहिलो शुक्रवार	भिवाससिसि संयोजक	सदस्य सचिव
१०	प्रत्येक एक महिनाको एक पटक वाडवाससिसि । वडा नागरिक मञ्चको बैठक	नियमित	प्रत्यक महिनाको १५ गते भित्र	वडा संयोजक	सामाजिक परिचालक
११	राजनैतिक दल र वीच भिवाससिसिवीच छलफल र कार्यकममा सहयोग गर्ने वातावरण वनाउने		२०७२ मार्ग १५ गते भित्र	भिवाससिसि संयोजक	सदस्य सचिव
१२	आमा समूह, वन समूह, क्लब, जातिगत तथा सास्कृतिक सञ्जलहरुसँग छलफल तथा अन्तरकिया		२०७२ मार्ग १५ गते भित्र	भिवाससिसि संयोजक	सदस्य सचिव सा.प.
१३	विभिन्न माध्यमवाट प्रचार प्रसार तीव्र गर्ने कार्यक्रम निर्धारण गर्ने जस्तै: सार्वजनीक सुचना टांस प्रचार प्रसार / वॉड, माइक्रो, विद्यालय स्तरिय च्याली, स्थानीय एफ एम आदि		२०७२ मार्ग १५ गते भित्र	भिवाससिसि र गाविस	वनामर शिक्षक अभिभावक संघ (शिअस)
१४	प्रत्येक विद्यालयमा संस्थागत वास समिति गठन गर्ने (शिक्षक, अभिभावक तथा विद्यार्थी रहेन गरि) तथा विद्यालय र विद्यार्थीको घरसम्मलाई ध्यानमा राखि कार्य योजना तयार गर्ने		२०७२ मार्ग १५ गते भित्र	भिवाससिसि र गाविस	शिक्षा समिति र सामाजिक परिचालक
१५	विद्यालय व्यवस्थापन समिति, अभिभावक शिक्षक संघ र शिक्षक शिक्षिकासँग अन्तरकिया अभिमुखिकरण तालिम		२०७२ मार्ग १५ गते भित्र	भिवाससिसि र गाविस	शिक्षा समिति सामाजिक परिचालक
१६	महिला सामुदायिक स्वास्थ्य स्वयं सेविका तथा नागरिक समाजहरुसँग अन्तरकिया		२०७२ मार्ग १५ गते भित्र	भिवाससिसि र गाविस	सदस्य सचिव र सा.प.
१७	प्रत्येक विद्यालयमा विद्यालय स्तरीय बाल क्लब गठन तथा परिचालन		२०७२ पौष १५ गते भित्र	भिवाससिसि र गाविस	वनाम, विद्यालय वाश समिति र सा.प

क्र सं	क्रियाकलाप	मिति		जिम्मेवारी	
		देखि	सम्म	मुख्य	सहयोगी
१८	विद्यालय स्तरीय बाल क्लवसँग अन्तरक्रिया		२०७२ पौष १५ गते भित्र	भिवाससिसि र गाविस	वनाम, विद्यालय वाश समिति सा.प.
१९	गा.वि.स स्तरिय अनुगमन समिति गठन तथा आचार संहिता निर्माण		२०७२ पौष १५ गते भित्र	भिवाससिसि र गाविस	गाविस सचिव र सा.प.
२०	बडा स्तरिय अनुगमन समिति गठन तथा आचार संहिता निर्माण		२०७२ पौष १५ गते भित्र	भिवाससिसि र गाविस	बडा नागरिक मञ्च, सा.प
२१	गा.वि.स स्तरीय सम्पूर्ण कार्यालयहरुमा सरसफाई सम्बन्धी प्रचार सामग्री टांस्ने		२०७२ पौष १५ गते भित्र	भिवाससिसि र गाविस	बडा नागरिक मञ्च, सा.प
२२	स्वास्थ्य सेवा प्रदायकहरु द्वारा घरदैलो कार्यक्रम (महिनाको १ पटक)	२०७२ पौष मसान्त देखि	नियमित	भिवाससिसि	स्वास्थ्य चौकि र महिला स्वास्थ्य स्वयं सेविका
२३	प्रत्येक महिनामा कम्ती एकपटक शिक्षक, विद्यार्थी र संचालक समितिद्वारा विद्यालय सेवा क्षेत्रमा घर दैलो कार्यक्रम	२०७२ चैत्र मसान्त देखि	नियमित	विद्यालय वास समिति	विद्यालय व्यवस्थापन समिति र बाल क्लब
२४	प्रत्येक महिना प्रत्येक बडाले पूर्ण सरसफाईको सूचक कुनकुन घरले पुरा गरे र गरेन् तथ्यांक अद्यावधिक गर्ने	२०७२ फाल्गुन मसान्त देखि	नियमित	बडा नागरिक मञ्च	भिवाससिसि
२५	प्रत्येक महिनामा सकलन गरेको तथ्यांक सार्वजनिक स्थल र गाविसमा टास्ने	२०७२ फाल्गुन मसान्त देखि	नियमित	बडा नागरिक मञ्च	भिवाससिसि
२६	प्रत्येक बडा र गाविसको पूर्ण घोषणा गर्ने मिति उल्लेख गर्ने	२०७२ फाल्गुण मसान्त सम्ममा	भिवाससिसि	डिवाससिसि जिविस, पर्वत	
२७	सर्व प्रथम खुल्ला पूर्ण सरसफाई क्षेत्र घोषणा गर्ने बडा तथा विद्यालयलाई सम्मान र कदर	नियमिति		भिवाससिसि	जिविस, पर्वत
२८	सरसफाई परिचय पत्र वितरण				
२९	पूर्ण सरससफाई घोषणा पश्चातको रणनीति तथा कार्यनीति निर्धारण गर्न बैठक वस्ने	२०७३ वैशाख मसान्त सम्म	भिवाससिसि	सदस्य सचिव र साप	
३०	पूर्ण सरससफाई घोषणा पश्चातको अवस्था अनुगमन	२०७३ वैशाख १ देखि नियमित	भिवाससिसि	सदस्य सचिव र साप	

पूर्ण सरसफाई घोषणा प्रक्रिया

अनुसूची-१२: गाविसको प्राप्त तथ्याङ्क अनुसारका जिआइएस् नक्शाहरु

जातीगत जनसंख्या वार्ड अनुसार

पिउने पानीको सुविधा स्तर वार्ड अनुसार

पिउने पानीको गुणस्तर वार्ड अनुसार

उपलब्धता परिमाण अवस्था वार्ड अनुसार

उपलब्धता अवधि वार्ड अनुसार

पानीको उपलब्धता अवधि वार्ड अनुसार

सुरक्षित पिउनेपानी उपयोग गर्ने जनसंख्या वार्ड अनुसार

सार्वजनिक स्थलहरूको संकेत